

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อทราบถึงความสนใจของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงในการมีส่วนร่วมทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงสอนอยู่ในระดับอุดมศึกษาในสาขานิเทศศาสตร์ยังให้ความสนใจและติดตามข่าวสารข้อมูลด้านการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงไม่เพียงพอ ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความสนใจและการให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาเหล่านี้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเป็นผู้ไปแจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง และจะศึกษาในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง โดยศึกษาอาจารย์ประจำทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏ ในเขตกรุงเทพฯ ในคณะนิเทศศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะวิทยาการจัดการ ที่แยกออกตามสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน(กระจายเสียงวิทยุ - โทรทัศน์), สาขาวิชาการโฆษณา, สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์, สาขาวิชาวาทวิทยา (สื่อวิชาการแสดง), สาขานิเทศศาสตร์พัฒนากา, สาขาวิชาการวารสารและสิ่งพิมพ์, สาขาวิชาภาพยนตร์และภาพนิ่ง โดยมีกลุ่มตัวอย่างในการแจกแบบสอบถามทั้งหมดจากแหล่งข้อมูลสถาบันต่างๆ มีทั้งหมด 19 แห่ง จำนวนอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์มีจำนวนทั้งสิ้น 603 คน จากข้อมูลสถิติจำนวนอาจารย์จากทบวงมหาวิทยาลัยของปี 2545 โดยเก็บข้อมูลแยกตามประเภทของอาจารย์ในสถาบันต่างๆ โดยตั้งกลุ่มเป้าหมายในการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 200 คน แต่ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 352 ชุด จากจำนวนอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ที่มีทั้งหมด 603 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 176 ชุด มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 8 ชุด เหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมด 168 ชุด

ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามที่มีข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อ ไปยังมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และราชภัฏ ด้วยตัวเองก่อนแจกแบบสอบถามผู้วิจัยนำไปทดสอบก่อนใช้จริง (Try out) กับประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากรกลุ่มเป้าหมาย และไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายจริง การแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นไปตามระเบียบของทางมหาวิทยาลัย และ สถาบันราชภัฏ โดยการทำความเข้าใจขออนุญาตแจกแบบสอบถามไปยังคณบดีของแต่ละมหาวิทยาลัย และ หัวหน้าภาควิชาของแต่ละสถาบันราชภัฏ ซึ่งแต่ละสถาบันไม่อนุญาตให้เดินแจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง เลขาคณะฯ แต่ละสถาบันจะเป็นผู้ที่แจกแบบสอบถามให้และเป็นผู้เรียกเก็บคืนจากอาจารย์ แต่มี 4 สถาบันที่ผู้วิจัยสามารถเดินแจกแบบสอบถามได้ด้วยตัวเอง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสถาบันราชภัฏสวนดุสิต การเก็บแบบสอบถามคืนผู้วิจัยเป็นผู้ที่เก็บแบบสอบถามด้วยตัวเอง ดังนั้นผู้วิจัยสามารถตรวจสอบได้ทันทีว่า แบบสอบถามที่ได้รับคืนมานั้นมีความสมบูรณ์และถูกต้องหรือไม่ ทำให้สามารถแก้ไขแบบสอบถามได้ทันทีและนำมาวิเคราะห์ในตอนสุดท้ายโดยการใช่วิธีคิดเป็นร้อยละ

1. ความสนใจของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง

อาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์แยกตามสาขาวิชาต่างๆ ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และ ราชภัฏ อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่ให้คำตอบมีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 66.08 อาจารย์เพศชายตอบแบบสอบถามจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.93 จากสถิติข้อมูลจำนวนอาจารย์ที่มีอยู่ในสาขานิเทศศาสตร์ อาจารย์ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทมีจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 83.93 รองลงมาอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามมีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาเอกมีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.72 และการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.36 สรุปได้ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่จะมีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังสถาบันต่างๆ พบว่า อาจารย์ที่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีจะมีจำนวนน้อยมาก ซึ่งส่วนใหญ่อาจารย์จะสอนในด้านวิชาปฏิบัติ เช่น การถ่ายภาพ การล้างรูปในสตูดิโอ

แหล่งข้อมูลสถาบันต่างๆ มีทั้งหมด 19 แห่ง จำนวนอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์มีจำนวนทั้งสิ้น 603 คน ผู้วิจัยได้ขอข้อมูลสถิติจำนวนอาจารย์จากทบวงมหาวิทยาลัยของปี 2545 โดยเก็บข้อมูลแยกตามประเภทของอาจารย์ในสถาบันต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพฯ ให้ได้รวม 168 ตัวอย่างโดยกระจายแบบสอบถามไปในกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- มหาวิทยาลัยของรัฐมีทั้งหมด 4 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีจำนวนอาจารย์รวมกันทั้งหมด 134 คน การแบ่งกลุ่มตัวอย่างคิดจากจำนวนรวมอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนสาขานิเทศศาสตร์มีทั้งหมด 603 คน ดังนั้นการเก็บกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐคิดได้เป็นร้อยละ 30 เท่ากับจำนวนอาจารย์ 50 คนจากจำนวนอาจารย์ทั้งหมด แต่มีอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 44 คน คิดเป็นร้อยละ 26.19

- มหาวิทยาลัยเอกชนมีทั้งหมด 9 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยสยาม . มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยรังสิตมีจำนวนอาจารย์รวมกันทั้งหมด 408 คน การแบ่งกลุ่มตัวอย่างคิดจากจำนวนรวมอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนสาขานิเทศศาสตร์มีทั้งหมด 603 คน ดังนั้นการเก็บกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐคิดได้เป็นร้อยละ 50 เท่ากับจำนวนอาจารย์ 130 คนจากจำนวนอาจารย์ทั้งหมด แต่มีอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 102 คน คิดเป็นร้อยละ 60.72

- สถาบันราชภัฏมีทั้งหมด 6 แห่ง คือ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม สถาบันราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา สถาบันราชภัฏธนบุรี สถาบันราชภัฏพระนคร มีจำนวนอาจารย์รวมกันทั้งหมด 61 คน การแบ่งกลุ่มตัวอย่างคิดจากจำนวนรวมอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และสถาบันราชภัฏที่เปิดสอนสาขานิเทศศาสตร์มีทั้งหมด 603 คน ดังนั้นการเก็บกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐคิดได้เป็นร้อยละ 20 เท่ากับจำนวนอาจารย์ 20 คนจากจำนวนอาจารย์ทั้งหมด แต่มีอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 22 คน คิดเป็นร้อยละ 13.10

อาจารย์ที่สอนในสาขานิเทศศาสตร์ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ตอบแบบสอบถามจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 82.14 รองลงมาเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์มีอาจารย์ตอบแบบสอบถามจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 10.72 และอาจารย์ที่เป็นรองศาสตราจารย์ตอบแบบสอบถามมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.55 ส่วนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นศาสตราจารย์ไม่มีอาจารย์ตำแหน่งนี้ตอบแบบสอบถาม สาขาวิชาที่สอนที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดในสาขาวิชาการสื่อสารมวลชน (กระจายเสียงวิทยุ - โทรทัศน์) มีจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 31.55 รองลงมาเป็นสาขาวิชาการประชาสัมพันธ์มีอาจารย์ตอบแบบสอบถามจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 26.79 และสาขาวิชาการโฆษณา มีอาจารย์ตอบแบบสอบถามจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 22.03 ส่วนสาขาวิชาพาณิชยกรรม (สื่อสารการตลาด) และสาขาวิชาวารสารศาสตร์ มีอาจารย์ตอบแบบสอบถามมีจำนวนเท่ากันจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.19 ซึ่งมองว่า อาจารย์ที่อยู่ในสาขาวิชาการสื่อสารมวลชน(กระจายเสียงวิทยุ - โทรทัศน์) มีความสนใจที่จะตอบแบบสอบถามมากที่สุดเพราะเป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการปฏิบัติโดยตรง และเป็นสาขาวิชาหลักที่มีอยู่เกือบทุกสถาบัน จำนวนอาจารย์จึงมีมากกว่าสาขาอื่นๆมีอายุราชการต่ำกว่า 10 ปี มากที่สุดมีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 66.08 รองลงมาเป็นอาจารย์ที่มีอายุราชการมากกว่า 10 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 33.93 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการตอบแบบสอบถามของอาจารย์ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อายุราชการ ตำแหน่งทางวิชาการ สาขาวิชาที่สอน ผลที่ได้มาผู้วิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์ที่สอนอยู่ในสาขานิเทศศาสตร์ โดยแยกเป็นสาขาอื่นๆ อาจารย์ที่สอนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย การศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาโท มากกว่าปริญญาเอกและปริญญาตรี ซึ่งมีตำแหน่งทางวิชาการระดับอาจารย์มากที่สุด รองลงมาเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์ตามลำดับ แต่ตำแหน่งทางวิชาการระดับศาสตราจารย์นั้น ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามเลย ส่วนสาขาวิชาที่มีการตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นสาขาวิชาการสื่อสารมวลชน (กระจายเสียงวิทยุ - โทรทัศน์) รองลงมาเป็นสาขาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการและสาขาวิชาโฆษณา จากผลของการวิจัย เพศ ระดับการศึกษา สถาบันการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ อายุราชการไม่เป็นปัจจัยหลักที่เป็นอุปสรรคต่อความสนใจ ความคิดเห็น และการนำไปถ่ายทอดให้นิสิตและนักศึกษาฟังเกี่ยวกับเรื่อง การปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 40, พ.ร.บ.การจัดสรรคลื่นฯ และ ร่างประกอบกิจการฯ ฉบับสัมพันธ์

แต่สาขาวิชาที่อาจารย์ประจำอยู่นั้นส่งผลต่อความสนใจ ความคิดเห็น และการนำไปถ่ายทอดให้ นิสิตและนักศึกษาฟัง เนื่องจากอาจารย์บางท่านให้เหตุผลว่า สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สาขาวิชาสื่อสาร มวลชน (วิทยุโทรทัศน์) อาจารย์จะนำเรื่อง การปฏิรูปสื่อไปถ่ายทอดให้นิสิตฟัง แต่การที่อาจารย์ไม่นำเรื่อง การปฏิรูปสื่อตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 40, พ.ร.บ.การจัดสรรคลื่นฯ และ ร่างประกอบกิจการฯ ฉบับสัมพันธไปพูด คุยกับนักศึกษา เพราะสาขาวิชาที่ประจำและวิชาที่สอนอยู่ เป็นวิชาพื้นฐาน เช่น ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อ สาร ทำให้ไม่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่อง การปฏิรูปสื่อ และสาขาวิชาการแสดง (สื่อสารการแสดง) เป็น สาขานิเทศศาสตร์ที่อาจารย์นำเรื่อง การปฏิรูปสื่อไปใช้น้อยที่สุด

อาจารย์ส่วนใหญ่ให้ความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อบ้างมีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 67.86 รองลงมาอาจารย์ให้ความสนใจเรื่อง การปฏิรูปสื่อมากมีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 30.36 ส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาที่อาจารย์ประจำอยู่นั้นมีความเกี่ยวข้องกับในเรื่อง ความสนใจในเรื่องการปฏิรูป สื่อ ซึ่งสาขาวิชาการสื่อสารมวลชน เป็นสาขาวิชาที่อาจารย์ให้ความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อมากที่สุด โดยรับข้อมูลจากสื่อต่าง ๆ สื่อที่รับมากที่สุดคือ หนังสือพิมพ์มีจำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 91.08 รองลงมาเป็นโทรทัศน์มีจำนวน 134 คิดเป็นร้อยละ 79.77 และเพื่อนร่วมงานและบุคคลใกล้ชิด มี จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 14.87 นอกจากนั้นยังมีสื่ออื่นๆ ที่อาจารย์รับอีก อาทิ วิทยุ วารสาร คอมพิวเตอร์ จดหมายข่าว/จุลสารและจากการที่อาจารย์ได้มีการจัดประชุม สัมมนา การจัดอบรมเกี่ยว กับเรื่อง การปฏิรูปสื่อ ช่องทางการรับรู้ข้อมูลของอาจารย์เรื่อง การปฏิรูปสื่อส่วนใหญ่จะเป็นสื่อที่มีการ เข้าถึงง่าย และสามารถรับรู้ได้ตลอดเวลา และการเลือกรับสื่อมีความหลากหลายหลากหลายแล้วแต่ละ บุคคล

ดังนั้นข่าวเรื่อง การปฏิรูปสื่อที่ออกมาส่วนใหญ่แล้วอาจารย์จะมีการเปิดรับจากสื่อหนังสือพิมพ์ มากที่สุด เพราะแต่ละสถาบันในห้องสมุดจะมีหนังสือพิมพ์ประจำวันไว้สำหรับอ่าน ซึ่งเป็นช่องทางการ รับสื่อที่หาง่ายกว่าการรับสื่อจากโทรทัศน์ และสื่ออื่นๆ แต่สื่อบุคคลเข้ามามีบทบาทกับอาจารย์ด้วยคือ เพื่อนร่วมงาน และบุคคลใกล้ชิด ที่มีความสนใจเรื่อง การปฏิรูปสื่อเหมือนกัน ดังนั้นอาจารย์ก็จะเลือกรับ สื่อจากช่องทางที่แตกต่างกันไป สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผู้รับสาร ได้ข้อมูลมากมายมาเป็น หลักฐานยืนยันและทำให้เชื่อได้ว่า ผู้รับข่าวสารนั้น มิใช่จะเปิดรับหรือมีทางที่จะเปิดรับ หรือสนใจข่าว สารทุกคนเสมอไป ยิ่งกว่านั้นในการเปิดรับข่าวสาร ผู้รับข่าวสารแต่ละคนยังมีการรับ มีการจดจำ มีการ ตอบสนองต่อข่าวสารแตกต่างกันไป ทั้งในฐานะที่เป็นรายบุคคลและสมาชิกของสังคม (ชวรัตน์ เชิดชัย 2527 : 156)

2. การทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง

ในด้านเกี่ยวกับการเรียนการสอนของอาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์นี้ ว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิชาที่อาจารย์สอนอยู่หรือไม่นั้น อาจารย์ส่วนใหญ่ตอบว่า การปฏิรูปสื่อมีความเกี่ยวข้องกับวิชาที่อาจารย์สอนมีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 68.46 รองลงมาที่มีความเกี่ยวข้องกับวิชาที่อาจารย์สอนมีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 24.41 อาจารย์มีการถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาฟังบ้างมีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 63.69 เพราะเป็นเรื่องที่นักศึกษาควรรู้ และมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขาวิชาที่นักศึกษาศึกษาอยู่ นักศึกษาเหล่านี้ในอนาคตต้องออกไปเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสื่อในอนาคต ดังนั้นอาจารย์ก็จะมีโอกาสอดทนนำมาพูดคุย เล่าสู่กันฟังในชั้นเรียนเป็นบางครั้ง และการปฏิรูปสื่อไม่เกี่ยวข้องเลยในวิชาที่อาจารย์สอนมีจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.15 อาจารย์บางท่านให้ความเห็นว่า อาจารย์ไม่สันทัดในเรื่องดังกล่าว และเรื่องการปฏิรูปสื่อไม่มีความเกี่ยวข้องกับวิชาที่ท่านสอนเลย ซึ่งบางวิชาเป็นวิชาพื้นฐานในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ รวมทั้งสาขาวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการปฏิรูปสื่อน้อยที่สุดคือ สาขาวิชาวิทยา (สื่อวิชาการแสดง) และสาขาวิชาภาพยนตร์และภาพนิ่ง

กิจกรรมที่อาจารย์ให้นักศึกษาทำเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อในสาขาวิชาที่อาจารย์สอนอยู่ มีการนำมาพูดคุยและเล่าให้นักศึกษาฟัง การจัดอบรม การสัมมนา การทำรายงาน การอภิปรายพูดคุย การบรรยายสรุป การเขียนบทวิเคราะห์ การนำมาพูดคุยเสริมจากบทเรียนเพื่อเป็นเกร็ดความรู้ รวมทั้งการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของอาจารย์ อาทิ งานวิจัยและงานเขียนทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ร่วมเป็นวิทยากรในการสัมมนาของชมรมสื่อมวลชนวิทยุกระจายเสียงและสมาคมนักข่าวฯ เป็นระยะๆ มีการประชุมอาจารย์หรือส่งตัวแทนเสนอชื่อไปเป็นคณะกรรมการ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา 40, พ.ร.บ.การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม ส่วนเรื่องร่างพ.ร.บ.ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ พ.ศ..... อาจารย์มีการนำมาพูดกับนักศึกษาน้อยมาก เนื่องจากร่างพ.ร.บ.ประกอบกิจการฯ ดังกล่าว อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่มีร่างฯ ดังกล่าว และสื่อต่างๆ ก็ออกข่าวเกี่ยวกับร่างดังกล่าวน้อยเกินไป จะรู้อยู่ในกลุ่มอาจารย์ที่มีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปสื่ออย่างมากเท่านั้น การถ่ายทอดเรื่องการปฏิรูปสื่อให้นักศึกษาฟังนั้นคำตอบส่วนใหญ่ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และราชภัฏไม่มีความแตกต่างกัน อาจารย์ส่วนใหญ่จะนำเรื่องนี้ไปถ่ายทอดให้นักศึกษาฟังบ้าง

3. ความคิดเห็นที่มีต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ

ความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปสื่อ อาจารย์ส่วนใหญ่ คิดว่ามีความจำเป็นมากที่ต้องมีการปฏิรูปสื่อมีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 50.60 รองลงมาอาจารย์ แสดงความคิดเห็นว่าการปฏิรูปสื่อมีความจำเป็นมากที่สุดจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 44.05 ซึ่ง คะแนนไม่แตกต่างกันมากนัก และมีอาจารย์ตอบความจำเป็นในการปฏิรูปสื่อปานกลางมี 9 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.36 จากที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับอาจารย์ ส่วนใหญ่ท่านได้แสดงความคิดเห็น สื่อยังคงอยู่ภายใต้ อำนาจของรัฐบาลและนายทุนเป็นส่วนใหญ่ ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยยังไม่หมดไป ทำให้ประชาชน ส่วนใหญ่ไม่มีทางเลือกในการรับสื่อ รายการที่ออกมาส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องความบันเทิงเป็นหลัก ขาด คุณภาพในเนื้อหารายการ ทำให้ไม่มีการพัฒนาทางด้านความคิด เพราะการเปิดเสรีทางสื่อมีอยู่อย่าง จำกัด ประชาชนซึ่งถือว่าเป็นเจ้าของคลื่นไม่สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากคลื่นได้อย่างแท้จริง ดังนั้นอยากเห็นการปฏิรูปสื่อภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ตามมาตรา 40 ให้กระจายคลื่นวิทยุอย่างเป็น ธรรม เปิดเสรีของสื่อเพิ่มมากขึ้น และใช้ทรัพยากรสื่อสารที่มีอยู่ของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดย ให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสื่อ

ประเด็นที่อาจารย์มองเห็นตรงกันเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปสื่อ กล่าวคือ

1. การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น อาจารย์มอง ว่าเป็นสิ่งสำคัญ ที่ควรดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา 40 ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของคลื่น ความถี่ควรมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้คลื่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ เพื่อการกระจายข่าวสาร การ ศึกษา การให้ความรู้ในระดับชุมชน ดังนั้นการจัดสรรคลื่นความถี่เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้มีหน้าที่นี้ต้องทำ อย่างยุติธรรม ดังนั้นควรให้สิทธิเสรีภาพในการสื่อสารของประชาชนมากกว่าที่เป็นอยู่ และคนทุกกลุ่ม สามารถเข้าถึงสื่ออย่างเท่าเทียมกัน

2. การผูกขาดของอำนาจรัฐและนายทุน เป็นประเด็นที่อาจารย์สนใจว่า การถือครอง กรรมสิทธิ์ที่มีมาอย่างยาวนาน จะสามารถจัดสรรได้อย่างไร เพราะปัจจุบันคลื่นความถี่ตกอยู่ในมือของรัฐ และเอกชน ทำให้สื่อขาดความเป็นอิสระ การบริโภคเนื้อหาที่ซ้ำซาก เน้นแต่รายการบันเทิง ทำให้ประชา ชนไม่มีทางเลือก มีเพียงบุคคลกลุ่มเล็กๆ เท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จากคลื่นความถี่ ซึ่งไม่ก่อให้เกิด ประโยชน์กับสาธารณะอย่างแท้จริง

3. สื่อเพื่อการพัฒนา อาจารย์มองว่า หากการปฏิรูปสื่อในครั้งนี้สำเร็จลงได้จริง ประชาชนสามารถเข้าถึงคลื่นได้ หยุดการครอบงำและการผูกขาดของกลุ่มทุนได้ มีการจัดการอย่างเป็นระบบแบบแผนมากขึ้นจากการจัดสรรคลื่นที่ยุติธรรม ประชาชนมีทางเลือกในการรับชมรับฟังรายการที่มีสาระ และประโยชน์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ดังนั้นความจำเป็นในการปฏิรูปสื่อ ควรสร้างจิตสำนึก ความเข้าใจ ทักษะ การใช้สื่อกระจายเสียงให้แก่ผู้รับสาร ซึ่งต่อไปอาจจะกลายเป็นผู้ส่งสารก็ได้ โดยเฉพาะกรณีของวิทยุชุมชน เพราะไมเช่นนั้นถ้ามีการปฏิรูปสื่อแล้ว คนเหล่านี้เมื่อได้คลื่นมา จะไม่สามารถจัดการกับคลื่นได้เนื่องจากไม่รู้จะทำอย่างไร ใช้อย่างไร เพื่อใคร อาจถูกครอบงำได้ง่ายซึ่งอาจทำให้กลับไปสู่ระบบเดิมๆได้ และควรมีการปรับให้เข้ากับสังคมในส่วนของท้องถิ่นด้วยไม่เฉพาะส่วนกลาง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับอย่างเหมาะสมกับคนในท้องถิ่นในแง่ของเนื้อหาข่าวสาร ความรู้ต่างๆ รวมทั้งศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ

สรุปได้ว่า การปฏิรูปสื่อกระจายเสียงที่อาจารย์ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า การปฏิรูปสื่อ คือการพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ควรมีการสร้างจิตสำนึก ความเข้าใจ ความรู้ในการปฏิรูปสื่อให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อที่ตรงกัน มีการตีความหมายเรื่องการปฏิรูปสื่อที่ชัดเจนและมีความเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทั้งภาครัฐบาล เอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งองค์กรวิชาชีพทางสื่อที่เป็นผู้ใช้สื่ออยู่เป็นประจำทุกวัน อาจารย์ส่วนใหญ่อยากเห็นการปฏิรูปสื่อในครั้งนี้มีความชัดเจน โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ทุกฝ่ายโดยเฉพาะภาคประชาชนที่เป็นเจ้าของสื่ออย่างแท้จริง ในการส่งเสริมการให้ความรู้ เนื้อหาข่าวสาร ศีลธรรม วัฒนธรรม สังคม การศึกษา ฯลฯ และกระจายไปยังชุมชนต่างๆ อย่างทั่วถึง รวมทั้งสามารถหยุดการผูกขาดการเป็นเจ้าของสื่อลงได้ ให้ทุกคนสามารถเป็นเจ้าของสื่อได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยการจัดสรรคลื่นที่มีอยู่อย่างจำกัดนี้ให้กระจายไปสู่กลุ่มต่างๆ อย่างยุติธรรม

สิ่งที่ปัญหาต่อการปฏิรูปสื่ออาจารย์มองว่า จะทำอย่างไรให้สื่อเป็นอิสระจากการควบคุมหรือถูกครอบงำโดยกลุ่มผู้ที่มีอำนาจ (ภาครัฐบาลและภาคเอกชน) ซึ่งเกิดจากความไม่ชัดเจนในนโยบายของวิทยุและโทรทัศน์ว่าจะเน้นไปในทางใด ส่วนใหญ่สื่อที่ออกมาทุกวันนี้ยังเน้นความบันเทิงมากกว่าสาระความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประชาชน เนื่องจากสิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้เป็นไปตามกลไกของตลาดทำให้เกิดจุดอ่อน สื่อยังคงให้อำนาจทางเศรษฐกิจและโครงสร้างอำนาจระบบอุปถัมภ์เข้ามาครอบงำและแทรกแซงสื่อ สอดคล้องกับคำกล่าวของ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ (2545) ที่กล่าวว่า "การเมืองมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้โทรทัศน์ไม่กล้าเสนอข่าวและความคิดเห็นที่เป็นการวิจารณ์ต่อทางการ

เมือง ไม่มีบทวิเคราะห์เจาะลึกที่เสนอทัศนะมุมมองซึ่งได้แย้งกับรัฐบาลอย่างแหลมคม และไม่ต่อสู้เพื่อที่จะมีเสรีภาพเกียรติภูมิของ "สื่ออิสระ" ใครก็ตามที่พยายามทำตัวเป็นสื่ออิสระก็จะถูกเดือนและถูกถอดรายการในที่สุดถ้าเดือนแล้วยังไม่เชื่อฟัง" แสดงว่า สื่อยังไม่เป็นอิสระจากการควบคุมภายใต้ระบบอำนาจอุปถัมภ์ เนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุดในสังคม เป็นผู้ที่กำหนดทิศทางของสื่อในปัจจุบัน ดังนั้นการปฏิรูปสื่อในแง่การหยุดการผูกขาดจากรัฐและนายทุน การจัดสรรคลื่นอย่างยุติธรรม และการคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเป็นสิ่งที่อาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์มีความคาดหวังมากที่จะเห็นความชัดเจนในการจัดการระบบสื่อวิทยุและโทรทัศน์ของไทยให้เกิดขึ้นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในการปฏิรูปสื่อ มาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 อาจารย์แต่ละท่านได้แสดงความคิดเห็นคล้ายกับที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 มาตรา 40 มีอาจารย์ตอบในข้อนี้ทั้งหมด 97 คน คิดเป็นร้อยละ 57.74 ไม่ตอบ 71 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27 ซึ่งอาจารย์จะอธิบายความเข้าใจในเรื่องนี้คล้ายๆ กัน และใกล้เคียงกับที่รัฐธรรมนูญได้ระบุไว้ดังนี้

3.1.1 สื่อเป็นทรัพยากรสื่อสารเพื่อการสาธารณะ อาจารย์เข้าใจว่าคลื่นความถี่เป็นสาธารณะสมบัติของชาติที่ควรเป็นประโยชน์สำหรับคนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ไม่ใช่เป็นของคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ ประชาชนเท่านั้นที่เป็นเจ้าของคลื่นความถี่นี้ แต่ในความเป็นจริงคลื่นความถี่ที่มี อยู่ในกรรมสิทธิ์ของรัฐและนายทุนซึ่งยากแก่การถ่ายโอนกรรมสิทธิ์เดิมที่เป็นอยู่ มาสู่มือของประชาชน ดังนั้นอาจารย์มองว่าการจัดสรรคลื่นที่เป็นธรรมจะทำให้คนทุกกลุ่มเข้าถึงคลื่นได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะภาคประชาชน

3.1.2 องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ อาจารย์เข้าใจว่า มีการจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมา 2 องค์กรคือ กสทช. และ กทช.เป็นผู้ที่จัดทำแผนแม่บทเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม กิจการกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และเป็นผู้ที่กำกับดูแลการประกอบกิจการทั้ง 2 ประเภทให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. โดยทำหน้าที่กำกับดูแลและจัดสรรคลื่นความถี่ให้แก่ ผู้ที่จะเข้ามาเป็นเจ้าของกิจการ ดังนี้ หน่วยงานรัฐบาล 40% หน่วยงานเอกชน 40% และภาคประชาชน 20%คลื่นความถี่วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และวิทยุโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรของชาติที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมให้มากที่สุด ดังนั้นองค์กรที่จะเข้ามาควบคุมดูแลจึงควรเป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระ ประกอบด้วยตัวแทนจากทุกฝ่ายเพื่อความเป็นกลางในการดำเนินงาน อาจารย์ไม่ต้องการให้มีองค์กรใหญ่ๆ หรือบุคคลใดๆ อยู่นอกคลื่นความถี่ ควรขึ้นตรงกับบุคคลที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน ที่จะเข้ามาทำคลื่นให้เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะโดยแท้จริงโดยไม่อยู่ภายใต้การปกครองของใคร องค์กรอิสระควรเป็นสถาบันทางการบริหารที่

จำเป็นสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำหน้าที่ในการสร้างดุลยภาพการบริหารกิจการวิทย์ และโทรทัศน์ให้มีประสิทธิภาพเพื่อการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน สื่อเป็นของทุกคนในสังคม ดังนั้นทุกคนมีสิทธิใช้สื่อ แต่ควรมีองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นกลางในการบริหารการใช้สื่ออย่างถูกต้อง ยุติธรรม เสมอภาค ถ้าผู้บริหารองค์กรสื่อมีความเอนเอียงไปทางหนึ่งทางใด (รัฐบาลและธุรกิจเอกชน) ผลก็คือ การเข้ามามีอิทธิพลเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด

3.1.3 การดำเนินการต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น อาจารย์เข้าใจว่า หลังจากที่ได้มีการจัดสรรคลื่นเรียบร้อยแล้ว การนำคลื่นไปใช้นั้นต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในระดับต่างๆ ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่นๆ มีการแข่งขันกันอย่างเสรีและเป็นธรรมในรูปแบบเนื้อหาทุกด้านไม่ใช่มีความบันเทิงเพียงอย่างเดียว และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในเมืองและต่างจังหวัดต้องเท่าเทียมกัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

สรุปได้ว่า การจัดสรรคลื่นความถี่ เป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น แต่ในความเป็นจริงแล้ว สื่อยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลและนายทุน ที่ใช้สื่อเอื้อประโยชน์ต่อตัวเอง ซึ่งควรเปิดให้มีการแข่งขันกันอย่างเสรีและเป็นธรรม แทนที่จะมีการผูกขาดคลื่นให้แก่หน่วยงานของรัฐหรือนายทุนอย่างในอดีตที่ผ่านมา โดยมองว่า คลื่นเป็นทรัพยากรสื่อสารเพื่อสาธารณะ โดยการดำเนินการนั้นจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์เพื่อสาธารณะอื่นๆ ต้องไม่เป็นเครื่องมือของรัฐบาลใช้เป็นระบอบเสี่ยงในการครอบงำประชาชนเพียงอย่างเดียว

รวมถึงได้ระบุว่า ให้มีองค์กรของรัฐที่มีอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ และกำกับดูแลการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งได้แยกอย่างแน่ชัดแล้วว่า องค์กรสององค์กรคือ องค์กรอิสระซึ่งทำหน้าที่จัดสรรคลื่นวิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์คือ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.) และ องค์กรอิสระอีกองค์กรหนึ่งทำหน้าที่ในการจัดสรรคลื่นด้านโทรคมนาคมคือ คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) อาจารย์มองว่าองค์กรอิสระนี้ควรทำหน้าที่ในการจัดสรรคลื่นให้กระจายความเป็นเจ้าของอย่างยุติธรรม โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่นในด้านต่างๆ แต่จะสามารถหาองค์กรที่กล่าวมานี้ได้อย่างไร อาจารย์ไม่แน่ใจว่า องค์กรที่จะเข้ามาดูแลนั้น จะเป็นผู้ที่ เป็นอิสระจากการควบคุมของกลุ่มที่มีอำนาจเดิม และเป็นอิสระจากผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นตัวแทนมาจากหลายองค์กร ทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน อาจารย์

มองว่า นอกจากต้องเป็นผู้ที่ไม่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์แล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญที่แสดงให้เห็นว่า เป็นผู้ที่มีความเข้าใจและมีประสบการณ์ในกิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง การศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ความมั่นคง กฎหมายมหาชน หรือกิจการท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับคุณสมบัติที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543

ดังนั้นความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาในการปฏิรูปสื่อ มาตรา 40 แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 อาจารย์แต่ละท่านได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดสรรคลื่นความถี่ เป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น แต่ในปัจจุบันความเป็นจริงแล้ว สื่อยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลและนายทุน ที่ใช้สื่อเอื้อประโยชน์ต่อตัวเอง ซึ่งคลื่นความถี่เป็นทรัพยากรทางธรรมชาติที่ควรคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมให้มากที่สุด ดังนั้นองค์ที่จะเข้ามากำกับดูแลคลื่นความถี่ ต้องเป็นองค์กรที่อิสระ และเป็นกลางในการดำเนินงาน ซึ่งควรเปิดให้มีการแข่งขันกันอย่างเสรีและเป็นธรรม การดำเนินการเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ เพื่อประโยชน์สูงสุดของชาติ เช่น ประโยชน์ทางการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐบาล เปิดแข่งขันกันเพื่อให้ได้คุณภาพและความยุติธรรม และสื่อจะต้องไม่เป็นเครื่องมือของรัฐบาล สื่อจะอยู่ภายใต้องค์การอิสระไม่ขึ้นตรงกับใคร ประชาชนสามารถเป็นเจ้าของสื่อได้เอง และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ ซึ่งเป็นแนวคิดหลักของวิทยุชุมชน

3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาในพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ทั้งในเรื่องการกระจายความเป็นเจ้าของ การตรวจสอบการดำเนินงาน การขอใบอนุญาต การกำหนดเนื้อหา รูปแบบรายการ และการจัดตั้งองค์กรอิสระ อาจารย์แต่ละท่านก็ให้คะแนนความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป ประเด็นที่อาจารย์ให้ความสนใจและให้คะแนนมากที่สุด ในเรื่องควรกระจายข้อมูลข่าวสารของประชาชนเพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆมีจำนวนมากที่สุดถึง 104 คน คิดเป็นร้อยละ 61.91 รองลงมาอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง ควรมีแผนแม่บทกำหนดลักษณะเนื้อหารายการของการขอใบอนุญาตประกอบกิจการทั้งทางด้านรัฐบาล เอกชน และประชาชนจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 54.77 รวมทั้งในเรื่องการกระจายความเป็นเจ้าของควรกระจายไปถึงระดับชาติและระดับท้องถิ่น และประชาชนสามารถตรวจสอบการดำเนินงานในด้านต่างๆ อาทิ เนื้อหา รูปแบบรายการ การบริหาร ของผู้ประกอบการได้ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในจำนวนเท่ากัน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 48.81

ส่วนคำตอบในประเด็นอื่นๆ อาจารย์จะแสดงความคิดเห็นในเชิงค่อนข้างเห็นด้วยจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง มีดังนี้ ในกรณีที่ภาคประชาชนยังไม่มีความพร้อมให้ กสช. สนับสนุน เพื่อให้ภาคประชาชนมีโอกาสใช้คลื่นความถี่ในสัดส่วนที่กำหนด อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 45.84 ควรจัดให้ประชาชนเป็นเจ้าของคลื่น อย่างน้อยไม่ต่ำกว่าร้อยละยี่สิบ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วย 76 คน คิดเป็นร้อยละ 45.24 รวมทั้งใบอนุญาตการใช้คลื่นความถี่ และใบอนุญาตประกอบการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้ได้รับใบอนุญาตไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วย 75 คน คิดเป็นร้อยละ 44.65 และอาจารย์จะเฉยๆในเรื่อง พ.ร.บ.การจัดสรรคลื่นฯให้อำนาจกับคณะกรรมการ กสช. มากเกินไปมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 41.08

การฝากความหวังในการปฏิรูปสื่ออาจารย์ส่วนใหญ่ยังมีค่อนข้างหวังมากกว่า การปฏิรูปสื่อกระจายเสียงในครั้ง นี้ จะสามารถเป็นแรงผลักดันให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม ปฏิรูประบบเก่าๆ ที่มีนายทุนหรือผู้ที่ผูกขาดคลื่นสาธารณะไว้เพื่อประโยชน์ทางการค้ามากกว่าประโยชน์ส่วนร่วม ให้มีการกระจายความเป็นเจ้าของคลื่นอย่างเหมาะสม มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่เป็นเจ้าของคลื่นที่แท้จริง นั่นก็คือ ภาคประชาชน หันมาสนใจและมีบทบาทเพิ่มมากขึ้นในการเรียกร้องสิทธิอันชอบธรรมในการเป็นเจ้าของคลื่นเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริงทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ว่าคลื่นที่มีอยู่นั้นจะสามารถหลุดจากสภาพที่ครอบงำโดยรัฐบาลและเอกชนได้อย่างไร ในเมื่อสัมปทานที่เอกชนได้จากรัฐนั้นยังไม่หมดอายุ การถ่ายโอนกรรมสิทธิ์จะเกิดขึ้นได้จริงหรือไม่ แต่ก็มีอาจารย์บางท่านที่มีความหวังอยู่ในระดับปานกลาง และไม่แน่ใจเพราะยังไม่มี ความชัดเจนในตัวบุคคลที่จะมาเป็นกรรมการสรรหาฯ ซึ่งมองว่าคนที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการสรรหาฯ นั้น ก็ยังคงวนเวียนอยู่ในแวดวงที่มาจากกลุ่มที่ผูกขาดสื่อ หรือเจ้าของสื่อเดิม ทั้งภาครัฐบาล และเอกชน ซึ่งเป็นนายทุนที่ส่งคนเข้ามาในคณะกรรมการสรรหาฯ โดยทางอาจารย์มองว่า เป็นการส่งคนเข้ามารักษาสถาปัตยกรรมของตัวเอง ทำให้ไม่มีความเชื่อมั่นว่า การปฏิรูปโดยมี กสช. จะเป็นไปตามเจตนารมณ์มากแค่ไหน ซึ่งดูแล้วการเลือกคณะกรรมการสรรหาฯ ที่เกิดขึ้นยังขาดความเป็นกลาง ควรมีบุคคลที่ปลอดจากธุรกิจอย่างแท้จริง โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับเนื้อหาหลักในรัฐธรรมนูญมาตรา 40 จะแยกเนื้อหาที่เป็นประเด็นหลักไว้ 3 ประเด็น เรื่องกรรมสิทธิ์การกระจายความเป็นเจ้าของสื่อให้มีความเหมาะสมและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม, เรื่องเนื้อหาต้องเป็นประโยชน์เพื่อสาธารณะ และการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรอิสระหรือ กสช.

อาจารย์แต่ละท่านได้แสดงความคิดเห็นโดยส่วนใหญ่มองว่า เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสรรหา คือ กทช. และ กสช. ในการกำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม โดยเป็นการกำหนดสัดส่วนของคลื่นวิทยุสำหรับภาคประชาชน ซึ่งเป็นองค์กร อิสระกำกับดูแลการประกอบกิจการทั้ง 2 ประเภทให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่น ความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 ควรเป็น องค์กรที่มีความเป็นกลาง คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักก่อน ผู้ที่เข้ามาทำหน้าที่ตรงนี้ต้องเป็นผู้ที่ มีเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวกันที่จะเข้ามาทำคลื่นให้เป็นประโยชน์ของสาธารณะ อย่างแท้จริง โดยมองว่าแท้จริงแล้วคลื่นเป็นสมบัติของประชาชน ควรมีการบริหารงานจัดการตามที่ได้ ระบุไว้ใน พ.ร.บ.องค์กรการจัดสรรคลื่นฯ ซึ่งสัดส่วนในการกระจายคลื่นความถี่ที่ภาคประชาชนมีสิทธิ เข้าถึงคลื่นความถี่ในฐานะผู้ใช้สื่อที่ถือใบอนุญาตได้ตามกฎหมาย 20% ของจำนวนคลื่นทั้งหมดที่เปิด ดำเนินการ และให้ภาคเอกชนให้มีสัดส่วน 40% และภาครัฐบาลให้มีสัดส่วน 40% อาจารย์ตอบในข้อนี้ ทั้งหมด 47 คน ไม่ตอบมีจำนวน 137 คน อาจารย์ให้ความคิดเห็นเห็นว่าหน้าที่ขององค์กรอิสระมีดังนี้

1. การจัดสรรคลื่นความถี่ที่มีอยู่ให้เป็นไปด้วยความยุติธรรม และกระจายความเป็นเจ้าของ ครอบคลุมกลุ่มคนทุกระดับชั้น โดยเฉพาะภาคประชาชนในการนำคลื่นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชุมชนมากที่สุด
2. การกำกับดูแลการประกอบกิจการ องค์กรอิสระมีหน้าที่กำกับดูแล การอนุญาตและ เพิกถอนใบอนุญาต การตรวจสอบการดำเนินการของกิจการ

สรุปว่าอาจารย์ส่วนใหญ่จะค่อนข้างเห็นด้วยในประเด็นต่างๆ ซึ่งระบุไว้ใน พระราชบัญญัติองค์กร การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2543 ทั้งในด้านการจัดสรรคลื่นที่ควรกระจายความเป็นเจ้าของอย่างทั่วถึงเพื่อไปสู่ภาคประชาชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ยี่สิบ การจัดตั้งองค์กรอิสระขึ้นมาทำหน้าที่จัดสรรคลื่นและกำกับดูแลให้เป็นไปตามแผนแม่บทโดยคำนึงถึง ประโยชน์สูงสุดของชาติ ซึ่งแผนแม่บทจะเป็นตัวที่กำหนดเนื้อหารายการ การขอใบอนุญาต การตรวจสอบราย การ และองค์กรอิสระที่จัดตั้งขึ้นมาต้องมีความโปร่งใส ยุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่เป็นตัวแทนของกลุ่ม ใดๆ ที่จะเข้ามาปกป้องผลประโยชน์จากสื่อ ต้องเป็นกลุ่มบุคคลที่เป็นอิสระจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจริงๆซึ่งเป็น การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสรรหา คือ กทช. และ กสช. ในการจัดสรรคลื่นและการกำกับดู แลกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม โดยเป็นการกำหนดสัดส่วนของคลื่น วิทยุสำหรับภาคประชาชน เป็นองค์กรที่มีอำนาจ มีความเป็นกลาง คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักก่อน ผู้ ที่เข้ามาทำหน้าที่นี้ต้องเป็นที่ยอมรับ และทำงานด้วยเจตนารมณ์ที่แน่วแน่ มีการแบ่งสัดส่วนของการกระจาย เสียงให้แก่ ผู้ที่จะเข้ามาเป็นเจ้าของกิจการดังนี้ หน่วยงานรัฐบาล 40% หน่วยงานเอกชน 40% และภาค

ประชาชน 20% และควรการปรับปรุงแก้ไขปัญหาของระบบกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์ (และเคเบิลทีวี) ทั้งระบบเพื่อให้กิจการดังกล่าวสามารถทำหน้าที่และสร้างความรับผิดชอบต่อประชาชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ

ส่วนในเรื่องการสรรหาคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ อาจารย์ให้ความสนใจในเรื่องนี้ปานกลางจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 45.24 เพราะเป็นเรื่องที่ยังไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าใครจะเข้ามาอยู่ในองค์กรอิสระบ้าง ขั้นตอนกำลังอยู่ในการพิจารณา ซึ่งองค์กรอิสระที่รัฐจัดตั้งขึ้นนี้อาจมีข้อขัดแย้งที่ทับทบบทหน้าที่ของ กสช. คือ กำหนดนโยบายจัดทำแผนแม่บท จัดสรรคลื่นความถี่ และให้ใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 61.31 รองลงมาคือ กรรมการควรมาจากฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิชาชีพ และผู้แทนที่เป็นนิติบุคคลมีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 57.15 อาจารย์ตอบและไม่ตอบคำถามในข้อนี้มีจำนวนเท่ากันคือ 84 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 อาจารย์ให้ความเห็นว่า คุณสมบัติของคณะกรรมการ ต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ อย่าให้อำนาจกับคนบางกลุ่มมากเกินไป ให้เป็นกลางอย่างแท้จริง ควรเป็นบุคคลที่ปลอดจากธุรกิจอย่างแท้จริง คือ ต้องไม่พัวพันกับธุรกิจกระจายเสียง และโทรทัศน์ หรือเกี่ยวเนื่องไม่ว่าทางใดก็ตาม

สรุปว่าอาจารย์เสนอความคิดเห็นว่า คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ หรือ กสช. นั้น จะต้องมีความโปร่งใส ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด สามารถตรวจสอบการทำงานได้โดยสื่อและสังคม ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านสื่ออย่างแท้จริง ทำประโยชน์เพื่อสังคม รักชาติ ซื่อสัตย์ และกรรมการที่ได้มาก็หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะเป็นตัวแทน ที่เป็นปากเสียงของประชาชนและนักสื่อสารมวลชน ในการปฏิรูปสื่ออย่างจริงจัง ไม่ใช่ได้มาแต่คณะกรรมการ ฯ ที่เป็นคนอยู่ในรัฐบาลและเอกชน ที่เข้ามาเพื่อหวังแสวงหาผลประโยชน์ในคลื่นความถี่ที่เป็นสมบัติของชาติซึ่งได้ระบุไว้ว่า เน้นเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพราะ คณะกรรมการสรรหาฯ ที่ผ่านมาไม่มีความโปร่งใส ทำให้โครงสร้างกลไกของการมี กสช. เป็นองค์กรอิสระจะหมดความหมายลงไปซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า แนวคิดที่ได้กำหนดไว้ไปไม่ได้กับวิธีปฏิบัติในสังคม โดยหน้าที่หลักแล้วองค์กรอิสระนี้มีบทบาทกำหนดนโยบายจัดทำแผนแม่บท จัดสรรคลื่นความถี่ และให้ใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์

3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ร่างพระราชบัญญัติกิจการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์.ศ. 25..... ประกอบด้วยร่างฯ ของ สศก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว, กลุ่มยูนิซี, สมาคมวิชาชีพ 2 สมาคม, เครือข่ายประชาชน และ คณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ อาจารย์แต่ละท่านก็ให้คะแนนความคิดเห็นแตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

(ก) แหล่งที่มาของรายได้บริการชุมชนเพื่อสาธารณะ

อาจารย์ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยค่อนข้างมากที่แหล่งที่มาของรายได้ เสนอให้เป็นเงินกองทุนพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการวิทยุ และกิจการโทรทัศน์ตาม พ.ร.บ.องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 60.72 ในกรณีที่ภาครัฐประสบปัญหาเรื่องงบประมาณสามารถขอความสนับสนุนจากเงินกองทุนดังกล่าวได้มีอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 55.96 และรวมถึงภาครัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับสื่อภาคสาธารณะให้เพียงพออาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 52.98

(ข) การขอใบอนุญาตของหน่วยงานของรัฐ

อาจารย์ส่วนใหญ่ค่อนข้างไม่เห็นด้วยถึงการขอใบอนุญาตกับหน่วยงานของรัฐกรมประชาสัมพันธ์ไม่ต้องขอใบอนุญาตเหมือนหน่วยงานอื่นๆซึ่งอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยที่จะให้กรมประชาสัมพันธ์ขอใบอนุญาตเหมือนกับหน่วยงานอื่นๆ โดยไม่ได้รับการยกเว้นอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 53.58

(ค) สัดส่วนในการถือหุ้น

สัดส่วนในการถือหุ้น อาจารย์ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยที่จะให้สัดส่วนในการถือหุ้นแต่ละรายได้ไม่เกินร้อยละ 15 อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 49.41 และให้บริษัทต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 25 มีจำนวนอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วย 70 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67

(ง) การเป็นเจ้าของกิจการข้ามสื่อ

การเป็นเจ้าของกิจการข้ามสื่อ อาจารย์ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องการถือครองกิจการข้ามโทรคมนาคมกับสื่อในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 10 อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วย 82 คน คิดเป็นร้อยละ 48.81 รองลงมาคือ ค่อนข้างเห็นด้วยในข้อกำหนดในการเป็นเจ้าของกิจการควรระบุไว้ในกฎหมาย ไม่ใช่ให้ กสช. เป็นผู้กำหนดเองอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 44.65

(จ) ระยะเวลาในการขอใบอนุญาต

ระยะเวลาในการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยเรื่อง ระยะเวลาของการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการ ให้แยกแยะตามประเภทของกิจการวิทยุและโทรทัศน์อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 60.72 รองลงมาคือ ระยะเวลาของการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการ ให้กิจการวิทยุมีระยะเวลา 3 - 5 ปี อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 53.58 และระยะเวลาของการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการให้กิจการโทรทัศน์มีระยะเวลา 10 - 15 ปีอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 35.12

แต่ที่อาจารย์ค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับ ระยะเวลาของการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการ ให้เป็นอำนาจการตัดสินใจของ กสช. แต่เพียงผู้เดียวอาจารย์ค่อนข้างไม่เห็นด้วยมีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29 ซึ่งอาจารย์ให้ความคิดเห็นว่ายากให้หลายฝ่ายเข้ามาตรวจสอบในเรื่องดังกล่าวด้วย

(ฉ) การนำรายได้เข้ากองทุน

การนำรายได้เข้ากองทุนอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง ให้ กสช. มีอำนาจในการกำหนดการนำส่งรายได้เข้ากองทุน แต่ต้องกำหนดสัดส่วนที่ชัดเจนมีจำนวนทั้งหมด 106 คน คิดเป็นร้อยละ 63.10 รองลงมาเรื่อง ให้ กสช. มีอำนาจในการกำหนดการนำส่งรายได้เข้ากองทุน แต่ต้องกำหนดอัตราเดียวกันในกิจการประเภทเดียวกันมีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 60.72 รวมถึงให้ กสช. มีอำนาจในการกำหนดการนำส่งรายได้เข้ากองทุน โดยคิดอัตราการนำส่งรายได้เข้ากองทุนจากการลงทุนในแต่ละปีมีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 57.15 ตามลำดับ

(ข) อำนาจในการสั่งการให้มีรายการ

อำนาจการสั่งการให้มีรายการ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่องดังกล่าวต่อไปนี้ โดยให้คะแนนมากน้อยแตกต่างกันไปในเรื่อง อำนาจการสั่งการให้มีรายการอาจารย์เห็นด้วยอย่างยิ่งในเรื่อง ให้ กสช. สามารถกำหนดให้มีบริการเพื่อส่งเสริมคนพิการหรือด้อยโอกาสมีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 54.17 รองลงมาเรื่อง ให้ กสช. สามารถกำหนดให้มีบริการเพื่อส่งเสริมเยาวชน ผู้หญิง คนชรา และชนกลุ่มน้อย รวมทั้งให้ กสช. สามารถกำหนดสัดส่วนและผังเวลารายการเด็กและเยาวชนในที่มีอาจารย์เห็นด้วยอย่างยิ่งเท่ากันจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 51.19

(ค) การกำหนดลักษณะการโฆษณาและวิธีการนำเสนอ

การกำหนดลักษณะการโฆษณาและวิธีการนำเสนอ อาจารย์ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่องการกำหนดสัดส่วนในการโฆษณาทั้งกิจการวิทยุและกิจการโทรทัศน์ให้มีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน เช่น เวลาในการโฆษณามีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 57.74

(ง) รายได้ที่ต้องห้าม

รายได้ที่ต้องห้าม อาจารย์ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง องค์การประชาชน องค์การวิชาชีพ และองค์กรผู้บริโภคควรมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการพิจารณาการออกอากาศรายการมีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และ ให้กฎหมายระบุชัดเจนว่ารายการ และโฆษณาต้องห้ามมีประเภทเดียว คือรายการโฆษณาที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพและพระราชวงศ์มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 35.12

(จ) อำนาจการถอนรายการ

อำนาจในการถอนรายการ อาจารย์ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง อำนาจการถอดถอนรายการอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่องของ องค์การประชาชน องค์การวิชาชีพ และองค์กรผู้บริโภคควรมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการพิจารณาการถอดรายการมีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 53.58 รองลงมาเรื่อง ให้ กสช. สามารถถอดถอนรายการที่ขัด หรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติ หรือมีผลกระทบต่อสังคมอย่างร้ายแรงมีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 50.60

(ง) การจัดสรรเวลาให้ผู้อื่นทำรายการ

การจัดสรรเวลาให้ผู้อื่นทำรายการ อาจารย์ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง ให้ กสท. จัดสรรเวลาในช่วง Prime Time ร้อยละ 10 ให้ผู้ผลิตรายการอิสระภายนอกและสามารถประกาศยกเว้นให้มีการจัดสรรเวลาดีๆ ให้ในบางกรณีมีจำนวนอาจารย์ที่ตอบทั้งหมด 82 คน คิดเป็นร้อยละ 48.81 และการคัดเลือกผู้เข้ามาทำรายการนั้นให้พิจารณาจากคุณลักษณะของรายการ คุณภาพของรายการ เป็นเกณฑ์ไม่ใช่การประมูลมีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 47.03 รวมทั้งให้ กสท. จัดสรรเวลาในช่วง Prime Time ร้อยละ 20 ให้ผู้ผลิตรายการอิสระภายนอกมีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 39.29

อาจารย์บางท่านได้แสดงความคิดเห็นในบางประเด็นที่เฉยๆ คือ ให้ กสท. จัดสรรเวลาในช่วง Prime Time ไม่เกินร้อยละ 10 ของสัดส่วนรายการทั้งหมดของผู้รับใบอนุญาตรวมทั้งผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิก (UBC) มีจำนวนทั้งสิ้น 79 คน คิดเป็นร้อยละ 47.03 และ ให้ กสท. จัดสรรเวลาในช่วง Prime Time ร้อยละ 20 ให้ผู้ผลิตรายการอิสระภายนอกมีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 43.46

(ง) จรรยาบรรณในวิชาชีพ

จรรยาบรรณในวิชาชีพ อาจารย์ส่วนใหญ่ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง คณะกรรมการควรสนับสนุนให้ผู้ผลิตรายการ ผู้จัดรายการ ผู้ดำเนินรายการ ผู้ประกาศข่าว และบุคลากรที่ทำหน้าที่ในด้านต่างๆ ในกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ รวมตัวกันเป็นองค์กรทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมการประกอบวิชาชีพและกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพมีจำนวนทั้งหมด 89 คน คิดเป็นร้อยละ 52.98 และการกำหนดจรรยาบรรณสำหรับบุคลากรในภาครัฐ ให้คำนึงถึงการรักษาประโยชน์สาธารณะ การมีภารกิจในกรส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐมีจำนวนทั้งหมด 87 คน คิดเป็นร้อยละ 51.79 รวมทั้งการกำหนดจรรยาบรรณหรือจริยธรรมในวิชาชีพ ควรเป็นหน้าที่ขององค์กรทางวิชาชีพและคณะกรรมการจรรยาบรรณมีจำนวนทั้งหมด 83 คน คิดเป็นร้อยละ 49.41

ส่วนในเรื่อง อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยควรมีข้อบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อแต่ละด้านเพื่อใช้เฉพาะผลิตรายการในประเทศไทยรวมทั้งบังคับใช้กับการผลิตรายการจากต่างประเทศด้วยมีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27

สรุปได้ว่า อาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์มีความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อบ้าง ในร่างพระราชบัญญัติกิจการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมพ.ศ. 25..... นั้นอาจารย์ส่วนใหญ่ตอบแบบสอบถามในประเด็นต่างๆ ค่อนข้างเห็นด้วย ประเด็นที่อาจารย์ตอบค่อนข้างเห็นด้วยมากคือในเรื่อง การนำรายได้เข้ากองทุนโดยให้ กสทช. มีอำนาจในการกำหนดการนำส่งรายได้เข้ากองทุน แต่ต้องกำหนดสัดส่วนที่ชัดเจน รวมทั้งให้ กสทช. มีอำนาจในการนำส่งรายได้เข้ากองทุน แต่ต้องกำหนดอัตราเดียวกัน ในกิจการประเภทเดียวกัน รองลงมาเป็นเรื่องของแหล่งที่มาของรายได้ของบริการชุมชนสาธารณะ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง แหล่งที่มาของรายได้ เสนอให้เป็นเงินกองทุนพัฒนากิจการกระจายเสียงกิจการวิทยุ และกิจการโทรทัศน์ตาม พ.ร.บ.องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ และระยะเวลาของการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการให้แยกแยะตามประเภทของกิจการวิทยุและโทรทัศน์ ส่วนประเด็นอื่นๆ ผลไม่แตกต่างกันมากนัก อาจารย์จะค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่องอื่นๆ จากที่ผู้วิจัยได้พูดคุยกับอาจารย์ ส่วนใหญ่จะตอบว่า ไม่เคยเห็นร่าง พ.ร.บ.ประกอบกิจการฯ มาก่อน และมีความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อบ้าง ชาวเกี่ยวกับพระราชบัญญัติฉบับนี้มีให้เห็นน้อยมาก จนปัจจุบันไม่เคยการเสนอข่าวในเรื่องการปฏิรูปสื่ออีกเลย มีแต่การพูดคุยกันระหว่างอาจารย์ที่มีความสนใจในเรื่องนี้ จึงตอบประเด็นเนื้อหาในพ.ร.บ.กลางๆ

ความคิดเห็นเพิ่มเติมของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ที่มีต่อ ร่างพระราชบัญญัติกิจการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมพ.ศ. 25..... ประกอบด้วยร่างฯ ของ สศทก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว, กลุ่มมยุปวีซี, สมาคมวิชาชีพ 2 สมาคม, เครือข่ายประชาชน และ คณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ

อาจารย์ส่วนใหญ่จะแสดงความคิดเห็นใกล้เคียงกับเรื่องความเข้าใจในรัฐธรรมนูญพ.ศ.2540 มาตรา 40 และพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 ในด้านให้องค์กรต่าง ๆ ควรมีบทบาทในการกำหนดรูปแบบ การดำเนินงานของสื่อกระจายเสียงให้มีบทบาทต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหา โดยการประชุมหรือการดำเนินการทุกอย่างในการปฏิรูปสื่อ ควรมีการเผยแพร่สู่สาธารณะชนอย่างกว้างขวางทุกขั้นตอนในรายละเอียด เพื่อความโปร่งใสในการทำงาน เพื่อให้เห็นถึงการดำเนินงานที่เป็นอิสระจากภาครัฐ และเอกชน ลดบทบาทนายทุนในการเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ในสื่อที่เป็นสาธารณะ ประชาชนควรมีโอกาสตรวจสอบในด้านต่าง ๆ ที่ ร่วมกับผู้ประกอบการและนักวิชาการ อาจารย์แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 19.05 และอาจารย์ไม่ตอบมีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 80.96 โดยแสดงความคิดเห็นว่า

องค์กรอิสระควรดำเนินงานที่มีความโปร่งใส เป็นอิสระจากการควบคุม และสามารถตรวจสอบการทำงานได้ ซึ่งองค์กรต่างๆ ควรมีบทบาทในการกำหนดรูปแบบการดำเนินการของสื่อกระจายเสียง เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของภาคประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งร่างพระราชบัญญัติกิจการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 25..... ได้แยกแยะไว้หลายประเด็นทั้งแหล่งที่มาของรายได้ของบริการชุมชนบริการสาธารณะ การขออนุญาตของหน่วยงานของรัฐ สัดส่วนในการถือหุ้น การเป็นเจ้าของข้ามกิจการสื่อ ระยะเวลาในการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการ การนำรายได้เข้าสู่กองทุน การกำหนดลักษณะการโฆษณาและวิธีการนำเสนอ รายการต้องห้าม อำนาจการถอดถอนรายการ การจัดสรรเวลาให้ผู้อื่นทำรายการ และจรรยาบรรณในวิชาชีพ ซึ่งประเด็นต่างๆ เหล่านี้อาจารย์ส่วนใหญ่อยากเห็นความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นในแต่ละประเด็น ซึ่งสามารถเห็นผลเป็นรูปธรรมในการดำเนินงาน แต่ขั้นตอนดังกล่าวยังอยู่ในการพิจารณา อาจารย์ให้ความคิดเห็นว่า ปัญหาความล่าช้าในการแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา ล่าช้า เพราะมีเรื่องของการเมืองที่มีผลประโยชน์แอบแฝง ทำให้ยากในการดำเนินการให้เป็นรูปธรรม อาจารย์ให้ความสนใจในเรื่องดังกล่าวลดลง

แต่อาจารย์ส่วนหนึ่งไม่ตอบในข้อนี้ เพราะแสดงความคิดเห็นว่า ยังไม่เคยเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 25..... ประกอบด้วยร่างฯ ของ สศท. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว, กลุ่มยูบีซี, สมาคมวิชาชีพ 2 สมาคม, เครือข่ายประชาชน และ คณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ และวิชาที่สอนไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว รวมไปถึงไม่มีการถ่ายทอดความรู้และความคิดเห็นต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงให้นักศึกษาฟัง รวมทั้งการเสนอข้อเกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปสื่อมีน้อยมาก อาจารย์ที่สนใจในเรื่องนี้จะได้รับข้อมูลจากเพื่อร่วมงานที่มีความสนใจเหมือนกัน และการเข้าร่วมการประชุมสัมมนาในโอกาสต่างๆ ดังนั้นการประชุมหรือการดำเนินการทุกอย่างในการปฏิรูปสื่อ ควรมีการเผยแพร่สู่สาธารณะชนอย่างกว้างขวางในทุกขั้นตอนรายละเอียด หรือมีการจัดเวทีเพื่อสาธารณะให้ตัวแทนแต่ละฝ่ายได้มาเจอกัน เพื่อประชุมหารือร่วมกันต่อหน้าประชาชน เพื่อความโปร่งใสในการทำงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง” ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ที่แยกตามแขนงต่างๆ อาทิ สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน (กระจายเสียงวิทยุ – โทรทัศน์), สาขาวิชาการโฆษณา, สาขาวิชาการวารสารสนเทศ, สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์, สาขาวิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่ง, และสาขาวิชาการแสดง (สื่อการแสดง) ซึ่งเป็นสาขาวิชาหลักๆ ในสาขานิเทศศาสตร์ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ เอกชน และราชภัฏ นอกจากนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษา ความสนใจของอาจารย์ที่จำแนกตาม สถาบันที่สังกัด สาขาวิชาที่ประจำอยู่ ความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง การรับข้อมูลเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง รวมถึงการนำไปถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง ให้นิสิตฟัง ตลอดจนมุ่งสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์เกี่ยวกับ มาตรา 40 ที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540, พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 และร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.25..... ประกอบด้วยร่างฯ ของ สศก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว, กลุ่มยูบีซี, สมาคมวิชาชีพ 2 สมาคม, เครือข่ายประชาชน และคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ ซึ่งเป็นร่างฉบับแรกอันจะเป็นกรอบมุมมองแห่งอนาคต ซึ่งจะเป็นทิศทางในเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงในประเทศไทยต่อไป ทั้งนี้ผู้วิจัยจะอภิปรายผลในประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ โดยแยกเป็นแต่ละประเด็นรวม 3 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. คุณลักษณะและความสนใจของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ในเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง
2. การทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงเพื่อแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์
3. ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ที่มีต่อเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงเกี่ยวกับมาตรา 40 ที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540, พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 และร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.25..... ประกอบด้วยร่างฯ ของ สศก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว, กลุ่มยูบีซี, สมาคมวิชาชีพ 2 สมาคม, เครือข่ายประชาชน และคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ ซึ่งเป็นร่างฉบับแรก

1. คุณลักษณะและความสนใจของอาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์ในเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์ที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง ส่วนใหญ่จะเป็นอาจารย์ผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโทส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นปริญญาเอก มีอายุราชการต่ำกว่า 10 ปี อาจารย์สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน (กระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์) ให้ความสนใจและติดตามข่าวสารข้อมูลด้านการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงมากที่สุด รองลงมาเป็นอาจารย์ที่สอนอยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์พัฒนาการ และการโฆษณาตามลำดับ ส่วนสาขาวิชาทหารแสดง (สื่อการแสดง) มีอาจารย์ตอบแบบสอบถามน้อยกว่าสาขาอื่นๆ โดยอาจารย์ให้เหตุผลว่า วิชาที่สอนไม่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการปฏิรูปสื่อ

การให้ความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อขึ้นอยู่กับวิชาที่สอนและความสนใจส่วนตัว ซึ่งอาจารย์ได้ให้ความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อบ้างไปถึงให้ความสนใจในเรื่องนี้มาก เนื่องจากอาจารย์บางท่านมีการเข้าร่วมประชุมสัมมนา การมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสื่อ และมีการเปิดรับข่าวสารหลายช่องทาง อาจารย์ส่วนใหญ่จะรับรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อจากหนังสือพิมพ์ รองลงมาเป็นสื่อโทรทัศน์ อาจารย์ให้ความเห็นว่าเป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุด และข่าวเรื่องการปฏิรูปสื่อส่วนใหญ่จะมีให้เห็นมากในสื่อสองประเภทนี้ถ้าต้องการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะชน รวมทั้งอาจารย์ใช้สื่อบุคคลคือ เพื่อนร่วมงาน บุคคลใกล้ชิด อาจารย์ที่มีความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อเหมือนกัน จะมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ในเรื่องนี้รองลงมาจากสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อโทรทัศน์ นอกจากสื่อที่กล่าวมาแล้ว อาจารย์ยังเลือกที่จะเปิดรับสื่อวิทยุ วารสาร จดหมายข่าว จุลสาร โบปลิวิ คอมพิวเตอร์ รวมทั้งการประชุมและการสัมมนาทางด้านวิชาการ ซึ่งการเปิดรับสื่อก็จะมี ความแตกต่างกันไปในการเปิดรับข่าวสาร ใครเข้าถึงสื่อใดได้มากที่สุดหรือมีความเคยชินกับสื่อ นั้นๆ ก็จะเลือกการเปิดรับที่ตัวเองสนใจ สอดรับกับความคิดของ เมอร์ริล และโลเวนสไตน์ (Merrill & Lowenstein, 1971) การเปิดรับข่าวสารนั้นผู้รับสารแต่ละคนมีพฤติกรรมในการเลือกเปิดรับสื่อ และข่าวสารตามแบบฉบับของตนเอง ซึ่งอาจเหมือนและแตกต่างไปจากผู้อื่นๆ บุคคลมักแสวงหาข่าวสารเพื่อมาสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่ และอาจหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดกับความรู้สึกเดิมของตนเองเมื่อบุคคลตัดสินใจที่จะรับสารในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมมีแนวโน้มที่จะแสวงหาข่าวสารที่มาสสนับสนุนการตัดสินใจนั้นๆ และผู้รับข่าวสารแต่ละคน มีการตอบสนองต่อข่าวสารแตกต่างกันไป ทั้งในฐานะที่เป็นรายบุคคลและสมาชิกของสังคม (ชวรัตน์ เchiedชัย: 2527)

จากการที่ผู้วิจัยพูดคุยกับอาจารย์บางท่าน สามารถตอบวัตถุประสงค์ในเรื่องการให้ความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อว่า ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่อยู่ในสาขาวิชาที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับสื่อ เช่น สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน สาขาวิชาการโฆษณา และสาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ส่วนสาขาวิชาอื่นๆ อาจารย์จะให้ความสนใจในการติดตามเรื่องนี้้น้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นความสนใจส่วนบุคคล ดังนั้น การเปิดรับสื่อจะมีมากน้อยต่างกันตามความสนใจของแต่ละบุคคล ซึ่งการเปิดรับสื่อส่วนใหญ่เป็นสื่อที่ใกล้ตัว เข้าถึงง่าย เช่น สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อโทรทัศน์รวมทั้งสื่อบุคคล เป็นกระบวนการเลือกสรรสารที่ Michael Burgeon กล่าวว่า การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) การเลือกให้ความสนใจกับเนื้อหาของสื่อมวลชนที่ตนเลือกใช้ เลือกให้ความสนใจกับสิ่งที่เราสนใจ ชอบและสอดคล้องกับทัศนคติ ความคิด ความเชื่อของเรา (ปรมะ สตะเวทิน, 2539) การที่อาจารย์ให้ความสนใจในเรื่องนี้บ้าง เพราะมีการกระจายข่าวสารข้อมูลเรื่อง การปฏิรูปสื่อให้รู้่น้อยมาก ส่วนใหญ่การออกข่าวความเคลื่อนไหวเรื่องนี้จะ เป็นช่วงที่มีเหตุการณ์สำคัญๆ เกิดขึ้น เช่น การสรรหาคณะกรรมการ กสช. ข่าวที่ออกมาส่วนใหญ่จะเป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้นๆ ทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่สามารถติดตามความเคลื่อนไหวได้ จะมีแต่อาจารย์บางท่านที่มีความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่ออย่างจริงจังที่คอยติดตามข่าวสาร ซึ่งการจัดให้มีการประชุมและการสัมมนาทางวิชาการด้านสื่อ จะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่อาจารย์สามารถติดตามความเคลื่อนไหวของการปฏิรูปสื่อได้

2. การทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงเพื่อแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์

การถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องการปฏิรูปสื่อจะเป็นบางครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการตอบของอาจารย์ในเรื่อง ความเกี่ยวข้องในการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงกับวิชาที่อาจารย์สอน ว่า มีความเกี่ยวข้องบ้าง เป็นการพูดคุยในชั้นเรียน การจัดอบรม การสัมมนา การทำรายงาน การอภิปรายพูดคุย การบรรยายสรุป การเขียนบทความ ถ้าในช่วงนั้นๆ มีข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปสื่อที่มีความน่าสนใจ อาจารย์ก็จะนำมาถ่ายทอดให้ลูกศิษย์ฟัง และเปิดให้ซักถาม เนื่องจากอาจารย์และลูกศิษย์อยู่ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชน ดังนั้นควรมีความรู้และติดตามเรื่องดังกล่าวพอสมควร แต่ก็มีอาจารย์บางท่านที่แสดงความคิดเห็นว่า วิชาที่สอนมีความเกี่ยวข้องบ้างกับการปฏิรูปสื่อจนถึงวิชาที่สอนไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปสื่อเลย ดังนั้นเป็นการนำไปถ่ายทอดให้บัณฑิตฟังส่วนใหญ่จะเป็นบางครั้งและไม่เคยเลย โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่กล่าวมา สอดคล้องกับงานของ จินตนา ปัญญาอาวุธ (2541) โดยมองว่าอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์เป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญด้านสื่อ มีการรับรู้ ความสนใจ ความคิดเห็น และการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่บัณฑิต

สรุปได้ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความสนใจเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงบ้างไปจนถึงให้ความสนใจในเรื่องการปฏิรูปสื่อมาก อาจารย์นำไปถ่ายทอดให้นิสิตฟังบ้าง แต่ไม่บ่อยมากนักโดยมีการถ่ายทอดในรูปแบบการนำมาพูดคุย อภิปรายในชั้นเรียน การทำแบบทดสอบ การทำรายงาน การบรรยายสรุป การเขียนบทความ การสัมมนา ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับวิชาที่อาจารย์สอนบ้างไปจนถึงมีความเกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาก ส่วนใหญ่อาจารย์ให้ความคิดเห็นว่า การนำมาถ่ายทอดให้นิสิตฟังนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวิชาที่สอนบ้าง หรือมีการเสนอข่าวเรื่อง การปฏิรูปสื่อในช่วงนั้นๆ รวมทั้งการให้ความสนใจส่วนตัวในเรื่อง การปฏิรูปสื่อจึงนำมาถ่ายทอดให้นิสิตฟัง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง เพื่อแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของอาจารย์ในสาขานิติศาสตร์ ส่วนที่อาจารย์ตอบว่า นำมาถ่ายทอดให้นิสิตฟังบางครั้งไปจนถึงไม่เคยเลยนั้น เพราะวิชาที่อาจารย์สอนไม่มีความเกี่ยวข้องหรือเกี่ยวข้องน้อยกับเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง ซึ่งขัดกับว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ที่อยู่ในสาขานิติศาสตร์นั้นควรรู้เรื่องการปฏิรูปสื่อพอสมควรและมีการนำไปถ่ายทอดให้นิสิตฟังอยู่เสมอ เพราะเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงเป็นเรื่องที่ได้รับการพูดถึงมากในวิชาชีพสื่อ เนื่องจากมีผลโดยตรงกับวิชาชีพนี้ว่า การปฏิรูปสื่อที่เกิดขึ้นนั้นจะสามารถเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญได้ระบุไว้หรือไม่

ดังนั้นอาจารย์ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาชีพหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเป็นตัวจักรที่สำคัญในการเป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อเรียกร้องให้การปฏิรูปสื่อเป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาสังคม อาจารย์ควรมีความรู้ในเรื่องนี้อย่างลึกซึ้งและมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดให้นิสิตฟัง

3. ความคิดเห็นของอาจารย์ในสาขานิติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงเกี่ยวกับ มาตรา 40 ที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540, พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 และร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ พ.ศ.25..... ประกอบด้วยร่างฯ ของ สศก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว, กลุ่มยูบีซี, สมาคมวิชาชีพ 2 สมาคม, เครือข่ายประชาชน และคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ ซึ่งเป็นร่างฉบับแรก

ผู้วิจัยจะแยกประเด็นต่างๆ ในเรื่อง การปฏิรูปสื่อกระจายเสียงเกี่ยวกับ มาตรา 40 ที่บัญญัติไว้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540, พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 และร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ พ.ศ.25..... ประกอบด้วยร่างฯ ของ สศก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว, กลุ่มยูบีซี, สมาคมวิชาชีพ 2 สมาคม, เครือข่ายประชาชน และคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ ซึ่งเป็นร่างฉบับแรก ตามที่แบบสอบถามระบุไว้ กล่าวคือ

อาจารย์ส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นว่า การปฏิรูปสื่อมีความจำเป็นมาก เนื่องจากจะนำไปสู่ การพัฒนากิจการด้านการกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์ รวมถึงเคเบิลทีวีอย่างเป็นระบบ ซึ่งการปฏิรูป ที่เกิดขึ้นจะสามารถกำหนด กฎเกณฑ์กรรมสิทธิ์ของสื่อในการกระจายอย่างเป็นธรรม และทั่วถึงกัน และ สามารถให้ภาคประชาชนมีสิทธิใช้สื่อนี้เพื่อประโยชน์แก่สาธารณะในการเผยแพร่ความรู้ การศึกษา วัฒนธรรม ในด้านต่างๆ นำไปสู่การเกิดวิถีสื่อมวลชน และการปฏิรูปสื่อสามารถกำหนดเนื้อหา รูปแบบราย การได้ ซึ่งในปัจจุบันจะเน้นเรื่องความบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ มากกว่าที่จะเน้นเรื่องเนื้อหาสาระที่เป็น ประโยชน์ ประชาชนบริโภคสื่อซ้ำ ๆ โดยไม่มีทางเลือก แต่ถ้การปฏิรูปสื่อสามารถเกิดให้เห็นผลเป็น รูปธรรมแล้ว สื่อก็必将มีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เป็นประโยชน์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นตามที่ ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่อาจารย์มองเห็นตรงกันเกี่ยวกับความจำเป็นที่ต้องมีการปฏิรูปสื่อ กล่าวคือ

1. การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น อาจารย์มองว่า เป็นสิ่งสำคัญ ที่ควรดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา 40 ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของคลื่น ความถี่ควรมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้คลื่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ เพื่อการกระจายข่าวสาร การ ศึกษา การให้ความรู้ในระดับชุมชน ดังนั้นการจัดสรรคลื่นความถี่เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้มีหน้าที่นี้ต้องทำอย่าง ยุติธรรม ดังนั้นควรให้สิทธิเสรีภาพในการสื่อสารของประชาชนมากกว่าที่เป็นอยู่ และคนทุกกลุ่มสามารถ เข้าถึงสื่ออย่างเท่าเทียมกัน
2. การผูกขาดของอำนาจรัฐและนายทุน เป็นประเด็นที่อาจารย์สนใจว่า การถือครอง กรรมสิทธิ์ที่มีมาอย่างยาวนาน จะสามารถจัดสรรได้อย่างไร เพราะปัจจุบันคลื่นความถี่ตกอยู่ในการมือ ของรัฐและเอกชน ทำให้สื่อขาดการเป็นอิสระ การบริโภคเนื้อหาที่ซ้ำซาก เน้นแต่รายการบันเทิง ทำให้ ประชาชนไม่มีทางเลือก มีเพียงบุคคลกลุ่มเล็กๆ เท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จากคลื่นความถี่ฯ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับสาธารณะอย่างแท้จริง
3. สื่อเพื่อการพัฒนา อาจารย์มองว่า หากการปฏิรูปสื่อในครั้งนี้สำเร็จลงได้จริง ประชาชน สามารถเข้าถึงคลื่นได้ หยุดการครองจำและการผูกขาดของกลุ่มทุนได้ มีการจัดการอย่างเป็นระบบแบบ แผนมากขึ้นจากการจัดสรรคลื่นที่ยุติธรรม ประชาชนมีทางเลือกในการรับชมรับฟังรายการที่มีสาระ และ ประโยชน์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น รวมทั้งก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ดังนั้นความจำเป็นในการปฏิรูปสื่อ ควรสร้างจิตสำนึก ความเข้าใจ ทักษะ การใช้สื่อกระจายเสียงให้แก่ผู้บริหาร ซึ่งต่อไปอาจจะกลายเป็นผู้ส่งสารก็ได้ โดยเฉพาะกรณีของวิทยุชุมชน ถ้ามีการปฏิรูปสื่อแล้ว เพราะไม่เช่นนั้น คนเหล่านี้เมื่อได้คลื่นมา จะไม่สามารถจัดการกับคลื่นได้เนื่องจากไม่รู้จะทำอย่างไร ใช้อย่างไร เพื่อใคร อาจถูกครอบงำได้ง่ายซึ่งอาจทำให้กลับไปสู่ระบบเดิมๆได้ สอดรับความคิดเรื่องการปฏิรูปสื่อของ ชวรงค์ ลิมป์ปัทมพานี (2544) ว่า การปฏิรูปสื่อวิทยุและโทรทัศน์ให้หลุดพ้นจากการผูกขาด กรรมสิทธิ์ โดยหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งหลุดพ้นจากการผูกขาดสัมปทานโดยกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่อาจถูกครอบงำได้โดยง่ายจากกลุ่มธุรกิจการเมือง ดังนั้นควรมีการปรับให้เข้ากับสังคมในส่วนของท้องถิ่นด้วยไม่เฉพาะส่วนกลาง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับอย่างเหมาะสมกับคนในท้องถิ่นในแง่ของเนื้อหาข่าวสาร ความรู้ต่างๆ รวมทั้งศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้นๆ

3.1 รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 มาตรา 40

อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเข้าใจในเรื่อง รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ตามมาตรา 40 เพราะ การปฏิรูปสื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ที่จะเปลี่ยนระบบการครอบครองสื่อจากผู้ที่มิอำนาจเดิมทั้งภาครัฐและเอกชนจะถูกถ่ายโอนกรรมสิทธิ์ ซึ่งจะมีความเป็นไปได้อย่างไร จะมีใครเข้ามาดูแลจัดสรรคลื่นที่มีอยู่ให้กระจายอย่างทั่วถึง ไปสู่ภาคประชาชนเพื่อประโยชน์ของประชาชนและสังคมอย่างแท้จริง ดร.สุรัตน์ (2545)มองว่า การปฏิรูปสื่อกระจายเสียงนั้น ยังถูกมองว่าเป็นแนวคิดสำหรับเอกชนที่เข้ามาทำงานด้านวิทยุ เพียงแต่ว่าการดำเนินงานของหน่วยงานที่ครอบครองวิทยุอยู่ในขณะนี้ รวมถึงให้เอกชนจัดทำอยู่ ควรมีการทบทวนดูเงื่อนไข ตามวัตถุประสงค์ที่จัดตั้งสถานวิทยุ เพราะขณะนี้มีความเสี่ยงเรียกร้องให้ทำรายการเพื่อประโยชน์สาธารณะมากขึ้น ดังนั้นการปฏิรูปสื่อในครั้งนี้ เป้าหมายหลักต้องการให้สถานวิทยุต่างๆ ได้ทำหน้าที่ตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่สถานีได้กำหนดไว้อย่างแท้จริง

อาจารย์มีความคิดเห็นคล้ายกับ มาตรา 40 ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญนั้น เป็นเรื่องการกระจายความเป็นเจ้าของ มีองค์กรอิสระเข้ามาดูแลในการจัดสรรคลื่น มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นทำ และการจัดสรรคลื่นเพื่อประโยชน์สาธารณะในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ในด้าน การศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ดังนั้นจะเป็นความคิดเห็นที่คล้ายตามรัฐธรรมนูญไม่มีความคิดเห็นที่ขัดแย้ง โดยในประเด็นที่ผู้วิจัยยกมานั้นได้ครอบคลุมเนื้อหาหลักในมาตรา40 อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในประเด็นต่างๆ ดังนี้ คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรสื่อสารเพื่อสาธารณะ การถ่ายโอนกรรมสิทธิ์การเป็นเจ้าของสื่อ ควรกระจายความเป็นเจ้าของไปถึงระดับชาติและระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความเหมาะสมควรกระจายไปสู่ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนให้เท่าเทียมกัน ที่สำคัญกฎหมายควรระบุไว้ให้ชัดเจนในเรื่องสิทธิการใช้คลื่นความถี่ที่เป็นสมบัติของประชาชน เพื่อหลุดจากสภาพการผูกขาดการเป็นเจ้าของและการจัดสรรคลื่น

ความถี่โดยหน่วยงานของรัฐอย่างที่เป็นมาในอดีต และอาจารย์ยังมองว่า คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นควรมีการวางระบบแบบแผนเพื่อนำมาใช้อย่างเป็นประโยชน์และมีประสิทธิภาพเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้

ในด้านการตรวจสอบเนื้อหารายการ รัฐธรรมนูญกำหนดให้มืองค์กรอิสระคือ "คณะกรรมการกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์แห่งชาติ" หรือ กสช. เข้ามาทำหน้าที่กำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทยในมาตรา 6 ตามที่กฎหมายระบุไว้ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง การจัดตั้งองค์กรอิสระที่เข้ามากำกับดูแลและจัดสรรคลื่นความถี่ ควรมีความโปร่งใส ยุติธรรม และเป็นผู้ที่เป็นอิสระต่อหน่วยงานต่างๆ ไม่ตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเพื่อให้เข้ามายึดครองอำนาจในการทำประโยชน์เพื่อส่วนตัว เพราะการนำคลื่นมาใช้ในเชิงพาณิชย์มากเกินไป ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการส่งเสริมสติปัญญาแก่ผู้รับในด้านต่างๆ เพื่อมาทำหน้าที่ในการจัดสรรคลื่นและกำกับดูแลในด้านต่างๆ อาทิ เนื้อหารูปแบบรายการ การบริหารของผู้ประกอบการ และการตรวจสอบการดำเนินการของกิจการฯ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา 40 หากมีการละเมิดเห็นควรให้การถอนใบอนุญาต และอาจารย์มองว่า คณะกรรมการที่ได้มาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ซึ่งเป็นความเห็นที่ตรงกับมาตรา 7 ที่ระบุไว้ในพ.ร.บ.จัดสรรคลื่นความถี่ว่า กรรมการต้องเป็นผู้ที่มีผลงาน หรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจ มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ความมั่นคง กฎหมายมหาชน หรือกิจการท้องถิ่น อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

เนื่องจากรัฐธรรมนูญได้ถูกตราขึ้นออกมาเป็นกฎหมายแล้ว และเนื้อหาสาระในรัฐธรรมนูญก็เอื้อประโยชน์แก่คนทุกกลุ่มรวมถึงภาคประชาชน มองจากปัจจุบันประชาชนสามารถมีสิทธิใช้คลื่นความถี่ดำเนินการเป็นของตนเองได้เพื่อประโยชน์ของชุมชนในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน และการที่จะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญระบุไว้นั้น ต้องมีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระเข้ามากำกับดูแล ทำหน้าที่ในการจัดสรรคลื่นความถี่ที่เป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง

โดยอาจารย์ให้ความคิดเห็นในเรื่อง การดำเนินการต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชน ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และกระจายข้อมูลข่าวสารของประชาชนเพื่อการพัฒนา ในด้านต่างๆ รวมทั้งให้มีการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรม ส่วนในเรื่องการกำหนดเนื้อหารายการ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วย ในเรื่องควรมีแผนแม่บทในการกำหนดลักษณะเนื้อหารายการในการขอใบอนุญาตประกอบกิจการทั้งทางด้านรัฐบาล เอกชน และภาคประชาชน อาจารย์มองว่า รายการที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นรายการที่เน้นแต่ความบันเทิงมากกว่าสาระน่ารู้ที่มีประโยชน์ ประชาชนไม่มีสิทธิเลือกว่าอยากจะได้รับชมอะไร สถานีจะเป็นผู้ที่ถ่ายทอดในสิ่งที่ต้องการนำเสนอโดยไม่คำนึงว่าผู้รับสารนั้นมีความต้องการที่จะรับหรือไม่ ดังนั้นประชาชนมีทางเลือกในการรับสื่อค่อนข้างน้อย เนื่องจากสื่อที่มีอยู่นั้น ส่วนใหญ่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนายทุนที่ทำสื่อเป็นการค้า ทำให้คนตกอยู่ในลัทธิบริโภคนิยม ดังนั้น การปฏิรูปสามารถทำให้เกิดการพัฒนาไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ควรมีการปรับให้เข้ากับสังคมในส่วนของท้องถิ่น ด้วยไม่เฉพาะส่วนกลาง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ที่จะได้รับอย่างเหมาะสมกับคนในท้องถิ่นในแง่ของเนื้อหา ข่าวสาร ความรู้ต่างๆ รวมทั้งศีลธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในท้องถิ่นนั้น ๆ

3.2 พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543

มุมมองในเรื่อง พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2543 ซึ่งเป็นกฎหมายลูกในรัฐธรรมนูญ อาจารย์ให้ความสนใจปานกลางโดยเข้าใจว่า ต้องมีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ เข้ามาดูแลจัดสรรคลื่นความถี่ เพื่อให้มีการกระจายคลื่นอย่างเสรีและเป็นธรรม ซึ่งอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยกับเรื่อง บทบาทหน้าที่ของ กสท. คือ กำหนดนโยบายการจัดทำแผนแม่บท จัดสรรคลื่นความถี่ และให้ใบอนุญาตประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด ซึ่งคณะกรรมการควรมาจากฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายวิชาชีพ และผู้แทนองค์กรที่เป็นนิติบุคคล โดยมีคุณสมบัติตามลักษณะที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. อาจารย์มองว่า คนที่เข้ามาเป็นคนในองค์กรอิสระนี้ นอกจากจะมีคุณสมบัติที่ได้ระบุไว้ใน พ.ร.บ. แล้ว ต้องมีความเข้าใจเรื่องสื่อ มีความโปร่งใส ความบริสุทธิ์ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งบุคคลเหล่านี้ต้องไม่เป็นบุคคลที่เข้ามาหาผลประโยชน์จากสื่อ หรือเป็นตัวแทนของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ที่เข้ามาปกป้องผลประโยชน์สื่ออันมหาศาล ปราศจากการครอบงำของผู้ที่มีอิทธิพล

แต่ก็มีอาจารย์บางท่านที่ไม่ค่อยหวังในตัวองค์กรอิสระ เพราะกลุ่มผลประโยชน์ทั้งในด้านภาคกระจายเสียงและโทรทัศน์ รวมทั้งโทรคมนาคม เป็นผู้มั่งคั่งพลสูงทั้งการเมืองและเศรษฐกิจ สามารถแปรสถานการณ์ให้เอื้อประโยชน์ต่อพวกตนได้ไม่ยาก โดยเฉพาะเมื่อภาคประชาชนมีความสนใจและมีกำลังในการดำเนินเรื่องดังกล่าวน้อย และฝ่ายค้านก็แทบไม่มีบทบาทเลย ยังไม่เห็นว่าจะสามารถดำเนินการได้อย่างไรให้ประสบความสำเร็จ เพราะเนื้อหาใน พ.ร.บ. เกินกว่าที่คนปัจจุบันจะสามารถทำได้ อำนาจ ผลประโยชน์ อันมหาศาลครอบงำอยู่ จึงเห็นว่าเป็นไปได้อย่างยากที่จะสำเร็จตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ เพราะการถ่ายโอนอำนาจเดิม หรือกรรมสิทธิ์สื่อจากเจ้าของเดิมนั้นเป็นไปได้อย่างยาก เนื่องจากรัฐได้ให้สัมปทานแก่ภาคธุรกิจมีระยะเวลาอันยาวนาน ดังนั้นเป็นการยากที่จะสามารถดึงคลื่นกลับมาให้ กสท. จัดสรรคลื่น ๔ ได้ตามที่รัฐธรรมนูญระบุ ซึ่งเป็นปัญหาที่ฝังรากลึกอยู่ในโครงสร้างอำนาจนิยมและทุนนิยมอภิสิทธิ์ในระบบวิทยุโทรทัศน์ไทย มีมาตั้งแต่สมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีแนวคิดให้ฝ่ายธุรกิจเอกชนและนายทหารชั้นผู้ใหญ่ร่วมมือกับแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างกัน โดยนโยบายดังกล่าวได้รับการช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา กลุ่มผู้นำทางทหารเข้ามามีบทบาทในธุรกิจเอกชนโดยอาศัยวัฒนธรรมการอุปถัมภ์ (patron - client relationship) ได้รับผลตอบแทนเป็นเงินเดือน ส่วนแบ่งรายได้ หุ้นและผลประโยชน์อื่นๆ จนมาถึงปี พ.ศ.2500 - 2516 ระบบวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์มีการดำเนินการแบบการค้า (commercial station) รูปแบบความสัมพันธ์อภิสิทธิ์ระหว่างส่วนราชการเจ้าของคลื่นและธุรกิจเอกชนเริ่มก่อตัวจนพัฒนาเป็นรูปแบบหลักของการให้สัมปทานคลื่นวิทยุโทรทัศน์ (อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์: 2542)

3.3 ร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.25.....

ในเรื่องร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.25..... ประกอบด้วยร่างฯ ของ สศท. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว, กลุ่มยูบีซี, สมาคมวิชาชีพ 2 สมาคม, เครือข่ายประชาชน และคณะกรรมการรณรงค์เพื่อการปฏิรูปสื่อ ซึ่งเป็นร่างฉบับแรก ของกลุ่มสมาพันธ์วิชาชีพ ที่ไม่ใช่ร่างกฎหมายของกฤษฎีกา เพราะกลุ่มบุคคลในแต่ละฝ่ายมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับร่างกฤษฎีกาในหลายประเด็น ผู้วิจัยได้หยิบยกประเด็นต่างๆ ในร่างพ.ร.บ.ฯ ฉบับแรกนี้มาเป็นประเด็นในการตั้งคำถาม โดยอาจารย์ให้ความเห็นที่ไม่แตกต่างตามประเด็นที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ เนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่ยังไม่เคยได้อ่านรายละเอียดในร่างฯ พ.ร.บ. นี้ มีเพียงบางส่วนที่เคยเห็นร่างพ.ร.บ.ฯ นี้ เนื่องจากอาจารย์บางท่านได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีการเข้าร่วมประชุมและสัมมนาในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นการตอบคำถามของอาจารย์ส่วนใหญ่จะเป็นการตอบที่ค่อนข้างเห็นในประเด็นต่างๆ

3.3.1 แหล่งที่มาของบริการชุมชนสาธารณะ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยว่า แหล่งที่มาของรายได้ เสนอให้เป็นเงินกองทุนพัฒนากิจการกระจายเสียงกิจการวิทยุและกิจการโทรทัศน์ตาม พ.ร.บ.องค์การการจัดสรรคลื่นความถี่ ในกรณีที่ภาครัฐประสบปัญหาด้านงบประมาณสามารถขอความสนับสนุนจากเงินกองทุนดังกล่าวได้และมองว่า ภาครัฐบาลต้องจัดสรรงบประมาณสำหรับสื่อสาธารณะให้เพียงพอ

3.3.2 การขอใบอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยที่การขอใบอนุญาตกับหน่วยงานของรัฐ กรมประชาสัมพันธ์ต้องขอรับใบอนุญาตเหมือนกิจการประเภทอื่น แต่ไม่เห็นด้วยที่ให้มีการละเว้นกรมประชาสัมพันธ์ไม่ต้องขอใบอนุญาต ซึ่งในร่างฉบับนี้ฝ่ายสมาพันธ์ฯ ยึดหลักการแข่งขันอย่างเสรี ตามกลไกของตลาด ดังนั้นรูปแบบขององค์กรธุรกิจ ต้องไม่มีรูปแบบที่ผิดธรรมชาติของการประกอบการภาคธุรกิจ แต่ในขณะเดียวกันอีกกลุ่มหนึ่งก็มีการโต้เถียงว่า กิจการกระจายเสียงและกิจการวิทยุและโทรทัศน์ถือเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมและกำกับดูแล (Regulated Industry) การจัดการองค์กรธุรกิจต้องมีการควบคุมเพื่อปราศจากการครอบงำ (กรุงเทพธุรกิจ : 17 สิงหาคม 2545)

3.3.3 สัดส่วนในการถือหุ้น อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยสัดส่วนในการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นแต่ละรายถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 15 และสัดส่วนในการถือหุ้น บริษัทต่างชาติถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 25 เป็นอีกประเด็นหนึ่งที่มีการถกเถียงกันมาก คือ การจำกัดการถือหุ้นนั้น ทั้งผู้ถือหุ้นต่างชาติและผู้ถือหุ้นแต่ละรายในบริษัท สมาพันธ์ฯได้ขอเสนอ 3 แนวทางในมาตรานี้คือ กิจการวิทยุให้คนไทยถือหุ้น 100%, กิจการโทรทัศน์ให้คนไทยถือหุ้น 3 ใน 4 และกิจการบอกรับเป็นสมาชิกให้สัดส่วนถือหุ้นของชาวต่างชาติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว ส่วนกลุ่มนักวิชาการและเอ็นจีโอและสมาคมนักข่าวฯ เห็นชอบกับร่างกฤษฎีกา แต่สำหรับประเด็นนี้ได้มีการพิจารณาผ่านไปแล้ว กฤษฎีกามีแนวโน้มรับข้อเสนอของฝ่ายสมาพันธ์ฯ (กรุงเทพธุรกิจ : 17 สิงหาคม 2545)

3.3.4 การเป็นเจ้าของกิจการข้ามสื่อ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยที่การถือครองข้ามกิจการโทรคมนาคมกับสื่อในสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 10 ซึ่งมาตรการในการป้องกันการครอบงำสื่อ ฝ่ายวิชาการ สมาคมนักข่าวฯ และเอ็นจีโอต้องการให้กำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนไว้ในกฎหมายฉบับนี้ แต่แนวทางกฤษฎีกาและสมาพันธ์ฯ เห็นตรงกันว่าเป็นหน้าที่ของ กสท.ที่ต้องดูแล (กรุงเทพธุรกิจ : 17 สิงหาคม 2545)

3.3.5 ระยะเวลาในการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยระยะเวลาของการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการ ให้แยกแยะตามประเภทของกิจการวิทยุและโทรทัศน์ โดยควรให้องค์กรผู้บริโภค และระยะเวลาของการขอใบอนุญาตการประเมินผลรายการวิทยุ 3 – 5 ปี อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วย แต่อาจารย์ค่อนข้างไม่เห็นด้วยในเรื่อง ระยะเวลาของการขอใบอนุญาตและการประเมินผลรายการให้กิจการโทรทัศน์มีระยะเวลา 10 – 15 ปีอาจารย์ค่อนข้างเฉยๆ โดยให้เหตุผลว่าเป็นระยะเวลาที่ยาวนานเกินไป และอยากให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการประเมินรายการด้วย

3.3.6 การนำรายได้เข้ากองทุน อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง ให้ กสท. มีอำนาจในการกำหนดการนำส่งรายได้เข้ากองทุน แต่ต้องกำหนดสัดส่วนที่ชัดเจน และต้องกำหนดอัตราเดียวกันในกิจการประเภทเดียวกัน โดยให้ กสท. มีอำนาจในการกำหนดการนำส่งรายได้เข้ากองทุน ตามอัตราที่เป็นธรรมกับประเภทและรายการของการประกอบกิจการ และให้ กสท. มีอำนาจในการกำหนดการนำส่งรายได้เข้ากองทุน โดยคิดอัตราการนำส่งรายได้เข้ากองทุนจากการลงทุนในแต่ละปี ตามลำดับ แต่อาจารย์มองว่า ใครจะเป็นผู้ที่เข้ามากำหนดรายได้ที่จะต้องเข้ากองทุนว่า จำนวนเท่าไรถึงจะเพียงพอสำหรับกองทุนนี้ รวมทั้งรายได้ที่ได้มาจะสามารถนำไปช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ได้จริงหรือไม่

3.3.7 อำนาจการสั่งการให้มีรายการ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง ให้ กสท. สามารถกำหนดให้มีบริการเพื่อส่งเสริมคนพิการหรือด้อยโอกาส โดยให้ กสท. สามารถกำหนดให้มีบริการเพื่อส่งเสริมเยาวชน ผู้หญิง คนชรา และชนกลุ่มน้อยมี และให้ กสท. สามารถกำหนดสัดส่วนและผังเวลารายการเด็กและเยาวชนในทีวี ซึ่งอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยตั้งแต่ต้นว่าควรส่งเสริมทักษะสาระความรู้ให้แก่ผู้ด้อยโอกาสในสังคม เพราะปัจจุบันรายการที่มีอยู่เป็นรายการที่มีสาระน้อยมาก รายการเพื่อเด็กและสตรีมีแทบไม่มีเลย เนื่องจากผู้ประกอบการส่วนใหญ่ทำรายการให้เป็นไปตามกลไกของตลาดมากกว่าเพื่อประโยชน์ของประชาชน

3.3.8 การกำหนดลักษณะการโฆษณาและวิธีการนำเสนอ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง การกำหนดสัดส่วนในการโฆษณาทั้งกิจการวิทยุและกิจการโทรทัศน์ให้มีการกำหนดขอบเขตที่ชัดเจน เช่น เวลาในการโฆษณา รวมทั้งการหารายได้จากโฆษณา มีแอบแฝงอยู่ในรูปแบบต่างๆ มากมาย ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค เช่น รายการการ์ตูนเด็กที่มีโฆษณาสินค้าที่เป็นขนมสอดแทรกตลอดรายการ มากกว่าที่จะสอดแทรกเนื้อหาการให้ความรู้หรือสิ่งที่มีประโยชน์แก่เด็ก ทำให้เห็นได้ว่าจุดประสงค์ของผู้ประกอบการทำรายการเพื่อเน้นเชิงพาณิชย์

3.3.9 รายการต้องห้าม อาจารย์ส่วนใหญ่ตอบค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง ให้องค์กรประชาชน องค์กรวิชาชีพ และองค์กรผู้บริโภคควรมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการพิจารณาการออกอากาศรายการโดย มี และ ให้กฎหมายระบุชัดเจนว่ารายการ และโฆษณาต้องห้ามมีประเภทเดียวคือรายการโฆษณาที่หมิ่นพระบรมเดชานุภาพและพระราชวงศ์มีจำนวน

3.3.10 อำนวยการถอดรายการ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยว่า อำนวยการถอดถอนรายการอาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่องของ องค์กรประชาชน องค์กรวิชาชีพ และองค์กรผู้บริโภคควรมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการพิจารณาการถอดรายการ และให้ กสช. สามารถถอดถอนรายการที่ขัด หรือไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติ หรือมีผลกระทบต่อสังคมอย่างร้ายแรงโดยให้ กสช. สามารถถอดถอนรายการได้ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยอย่างมากที่จะให้มีองค์กรกลุ่มอื่นๆ เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นในการพิจารณา

3.3.11 การจัดสรรเวลาให้ผู้อื่นทำรายการ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในหลายประเด็นในเรื่อง ให้ กสช. จัดสรรเวลาในช่วง Prime Time ร้อยละ 10 ให้ผู้ผลิตรายการอิสระภายนอกและสามารถประกาศยกเว้นให้มีการจัดสรรเวลาดีๆ ให้ในบางกรณี อาจารย์บางท่านได้แสดงความคิดเห็นในบางประเด็นที่ค่อนข้างเห็นด้วยคือ การคัดเลือกผู้เข้ามาทำรายการนั้นให้พิจารณาจากคุณลักษณะของรายการ คุณภาพของรายการเป็นเกณฑ์ ไม่ใช่การประมูล แต่อาจารย์ค่อนข้างไม่แน่ใจในเรื่อง ให้ กสช. จัดสรรเวลาในช่วง Prime Time ร้อยละ 20 ให้ผู้ผลิตรายการอิสระภายนอก และให้ กสช. จัดสรรเวลาในช่วง Prime Time ไม่เกินร้อยละ 10 ของสัดส่วนรายการทั้งหมดของผู้รับใบอนุญาตรวมทั้งผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์แบบบอกรับเป็นสมาชิก (UBC) เพราะไม่แน่ใจว่า การจัดสรรเวลาดังกล่าวนี้อาจเกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายไหม

3.3.12 จรรยาบรรณในวิชาชีพ อาจารย์ค่อนข้างเห็นด้วยในเรื่อง กำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ซึ่งเป็นเรื่องผู้ประกอบการวิชาชีพ ควรจัดตั้งองค์ของตัวเองกำกับดูแลกันเองในรูปแบบสภาวิชาชีพตามกฎหมาย และกำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ซึ่งเป็นเรื่องผู้ประกอบการวิชาชีพ ควรจัดตั้งองค์ของตัวเองกำกับดูแลกันเองในรูปแบบสภาวิชาชีพตามกฎหมาย แห่งวิชาชีพ รวมทั้งการกำหนดจรรยาบรรณหรือจริยธรรมในวิชาชีพ ควรเป็นหน้าที่ขององค์การทางวิชาชีพและคณะกรรมการจรรยาบรรณ สำหรับบุคลากรในภาครัฐ ให้คำนึงถึงการรักษาประโยชน์สาธารณะ การมีภารกิจในการส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ และควรมีข้อบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณในวิชาชีพของแต่ละด้าน รวมถึงให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพในแต่ละด้าน ส่วนในเรื่อง ข้อบัญญัติว่าด้วยจรรยา

บรรณในวิชาชีพสื่อแต่ละด้านเพื่อใช้เฉพาะผลิตรายการในประเทศไทยรวมทั้งบังคับใช้กับการผลิตรายการจากต่างประเทศด้วย และควรมีข้อบัญญัติว่าด้วยจรรยาบรรณในวิชาชีพสื่อแต่ละด้าน รวมถึงให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณสำหรับประกอบวิชาชีพในแต่ละด้าน

สรุปได้ว่า อาจารย์เข้าใจตามประเด็นที่น่าเสนอ แต่ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นได้ลึกซึ้งเนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยเห็นร่างฯ พ.ร.บ. ฉบับนี้ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี.สมเกียรติ อ่อนวิมล (2545) มองว่า แนวทางการพิจารณากฎหมายฉบับนี้ ถือเป็นมิติใหม่ในการจัดทำกฎหมายในประเทศไทยที่เปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งต้องรอดูต่อไปว่า ร่างพ.ร.บ.ฯ ฉบับนี้ จะมีความสมบูรณ์และสามารถก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายอย่างไร แต่อาจารย์ก็มีความเบื่อหน่ายในการติดตามเรื่องดังกล่าว เพราะมองว่า การปฏิรูปสื่อยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากกรณีการเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหากสช. ยังมีปัญหาเกิดขึ้น ซึ่งทำให้ขั้นตอนต้องล่าช้าออกไปอีก รวมทั้งการกระจายข่าวสารความเคลื่อนไหวในเรื่องการปฏิรูปสื่อสู่สาธารณชนมีน้อยมาก อาจารย์ให้ความเห็นว่า ควรออกข่าวในเรื่องนี้ให้มากขึ้น และมีความต่อเนื่อง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ เป็นงานที่เกี่ยวข้องในเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง ซึ่งมีเนื้อหา ข้อมูลรายละเอียดที่ลึกซึ้งในการวิจัย เป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวกับประชาชนและสื่อมวลชน ผู้วิจัยเห็นควรว่า ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องดังกล่าวนี้เพิ่มขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ในสาขาวิทยาศาสตร์ วารสารศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ในการศึกษา ในการวัดความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง ในฐานะที่อาจารย์มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสื่อ และเป็นผู้ที่ถ่ายทอดแนวความคิด ข้อมูลเรื่องการปฏิรูปสื่อในการเรียนการสอนของสาขาวิทยาศาสตร์นี้ ดังนั้นเพื่อเป็นการได้ความคิดเห็นที่หลากหลายมากขึ้น ควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปสื่อในครั้งนี้ อาทิ

1.1 อาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาชีพด้านนิเทศศาสตร์

อาจารย์ที่สอนในสาขาวิชาชีพด้านนิเทศศาสตร์ควรมีการขยายการศึกษาเรื่อง การปฏิรูปสื่อ กระจายเสียงเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากอาจารย์เป็นผู้รู้ที่ถ่ายทอดวิชาในสาขานิเทศศาสตร์ด้านต่างๆ ให้แก่นิสิตและนักศึกษาโดยตรง ดังนั้น อาจารย์ต้องมีความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง เพราะอาจารย์มีการรับรู้ในเรื่องดังกล่าวน้อยมาก เนื่องจากการเปิดรับสื่อที่แตกต่างกัน

1.2 องค์กรทางวิชาชีพด้านสื่อมวลชน

องค์กรทางวิชาชีพด้านสื่อมวลชน สมาคมนักวิชาชีพ และองค์กรเอกชนต่างๆ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่น่าศึกษา เนื่องจากเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับด้านการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงโดยตรง ซึ่งทำหน้าที่ในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร สารระ ความบันเทิง ฯลฯ ที่จะนำมาเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน และสามารถเป็นกระบอกเสียงแทนประชาชนที่สามารถส่งผ่านไปยังรัฐบาล เพื่อความคิดเห็นที่แตกต่างต่อการปฏิรูปสื่อกระจายเสียง

1.3 รัฐบาล

รัฐบาลเป็นกลุ่มตัวอย่างที่น่าศึกษาในเรื่องของ ความชัดเจนในเรื่องการปฏิรูปสื่อ และการแทรกแซงสื่อ จากการที่มีการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงเกิดขึ้น เริ่มตั้งแต่ รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ตามมาตรา 40 และ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นฯ ที่เกิดขึ้น จนมาถึงรัฐบาลปัจจุบันของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ยังมีการแทรกแซงสื่อให้เห็นอยู่ เพราะขาดความชัดเจนในเรื่องการปฏิรูปสื่อ

2. ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์บางท่านในสาขานิเทศศาสตร์ไม่ค่อยมีการถ่ายทอดเรื่องการปฏิรูปสื่อกระจายเสียงเท่าไรนัก โดยให้เหตุผลว่าวิชาที่สอนไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องการปฏิรูปสื่อ ดังนั้นจึงนำมาพูดคุยกับนักศึกษาบางครั้ง ซึ่งการศึกษาครั้งต่อไปควรเน้นว่า บัณฑิตที่ส่งผลหรือเป็นอุปสรรคต่ออาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการปฏิรูปสื่อ

3. การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ (Servey Research) โดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive Sampling) ของอาจารย์ในสาขานิเทศศาสตร์ ครั้งต่อไปผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้เครื่องมือ Indepth Interview ในการศึกษาวิจัย ในประเด็นเกี่ยวกับ ความเคลื่อนไหวและการมีส่วนร่วมของกลุ่มองค์กรต่างๆ ในร่างพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.25....เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิรูปสื่อที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น